

Analýza ukazovateľov finančnej výkonnosti malých a stredných podnikov v roku 2013

Bratislava, jún 2015

Vydavateľ:
Slovak Business Agency

© SBA, Bratislava, 2015

Všetky práva vyhradené. Údaje, ktoré sú obsahom tejto publikácie, je možné použiť len s uvedením zdroja.

Neprešlo jazykovou úpravou.

OBSAH

Úvod a metodické vysvetlivky	7
1 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom	9
2 Rentabilita tržieb (na základe EBITDA)	11
3 Rentabilita aktív	14
4 Celková zadlženosť aktív	17
5 Podiel MSP, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov	20
6 Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch	23
7 Likvidita II. stupňa	26
8 Obrat aktív	29
9 Doba splatnosti záväzkov	32
10 Doba splatnosti pohľadávok	36
11 Finančná produktivita práce	41
12 Altmanov index finančného zdravia	44
Záver	52

Zoznam tabuliek

Číslo tabuľky	Názov tabuľky
Tabuľka č. 1	Prehľad počtu účtovných jednotiek, za ktoré sa uskutočnilo spracovanie finančných ukazovateľov
Tabuľka č. 2	Prehľad jednotlivých pomerových ukazovateľov a spôsobu ich výpočtu
Tabuľka č. 3	Podiel podnikateľských subjektov s kladným hospodárskym výsledkom (HV) podľa veľkostných kategórií
Tabuľka č. 4	Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom (HV) podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 5	Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom (HV) na celkovom počte MSP podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 6	Rentabilita tržieb (za základe EBITDA) podľa veľkostných kategórií podnikov
Tabuľka č. 7	Rentabilita tržieb spracovaná na základe EBITDA podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 8	Rentabilita tržieb na základe EBITDA MSP podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 9	Rentabilita aktív podľa veľkostných kategórií podnikov
Tabuľka č. 10	Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 11	Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 12	Celková zadlženosť aktív podľa veľkostných kategórií
Tabuľka č. 13	Celková zadlženosť aktív podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 14	Celková zadlženosť aktív podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 15	Podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi na celkovom počte podnikov podľa veľkostných kategórií
Tabuľka č. 16	Podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi na celkovom počte podnikov podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 17	Podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi na celkovom počte podnikov podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 18	Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa veľkostných kategórií
Tabuľka č. 19	Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 20	Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 21	Likvidita II. stupňa podľa veľkostných kategórií podnikov
Tabuľka č. 22	Likvidita II. stupňa MSP podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 23	Likvidita II. stupňa podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 24	Obrat aktív podľa veľkostných kategórií podnikov
Tabuľka č. 25	Obrat aktív MSP podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 26	Obrat aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 27	Doba splatnosti celkových záväzkov podľa veľkostných kategórií podnikov (v dňoch)
Tabuľka č. 28	Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov (v dňoch)
Tabuľka č. 29	Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP

	podľa jednotlivých odvetví (v dňoch)
Tabuľka č. 30	Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP podľa jednotlivých krajov SR (v dňoch)
Tabuľka č. 31	Doba splatnosti celkových pohľadávok
Tabuľka č. 32	Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov
Tabuľka č. 33	Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 34	Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 35	Finančná produktivita práce podľa veľkostných kategórií podnikov
Tabuľka č. 36	Finančná produktivita práce podľa jednotlivých odvetví
Tabuľka č. 37	Finančná produktivita práce podľa jednotlivých krajov SR
Tabuľka č. 38	Pásma Altmanovho indexu finančného zdravia
Tabuľka č. 39	Štruktúra zaradenia podnikov podľa veľkostných kategórií v pásmach Altmanovho modelu
Tabuľka č. 40	Štruktúra zaradenia podnikov podľa jednotlivých odvetví v pásmach Altmanovho modelu v %
Tabuľka č. 41	Štruktúra zaradenia podnikov podľa jednotlivých krajov SR v pásmach Altmanovho modelu

Zoznam grafov

Číslo grafu	Názov grafu
Graf č. 1	Podiel podnikov s kladným hospodárskym výsledkom podľa veľkostných kategórií
Graf č. 2	Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 3	Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 4	Rentabilita tržieb (na základe EBITDA) podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 5	Rentabilita tržieb (na základe EBITDA) MSP podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 6	Rentabilita tržieb (na základe EBITDA) MSP podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 7	Rentabilita aktív podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 8	Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 9	Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 10	Celková zadlženosť aktív podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 11	Celková zadlženosť aktív MSP podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 12	Celková zadlženosť aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 13	Podiel podnikov, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov
Graf č. 14	Podiel MSP, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 15	Podiel MSP, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 16	Podiel nákladových úrokov na bankových úveroch podľa

	veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 17	Podiel nákladových úrokov na bankových úveroch MSP podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 18	Podiel nákladových úrokov na bankových úveroch MSP podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 19	Likvidita II. stupňa podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 20	Likvidita II. stupňa MSP podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 21	Likvidita II. stupňa MSP podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 22	Obrat aktív podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 23	Obrat aktív MSP podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 24	Obrat aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 25	Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov (v dňoch)
Graf č. 26	Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP podľa jednotlivých odvetví (v dňoch)
Graf č. 27	Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP podľa jednotlivých krajov SR (v dňoch)
Graf č. 28	Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa veľkosti podnikov (v dňoch)
Graf č. 29	Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku MSP podľa odvetví (v dňoch)
Graf č. 30	Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku MSP podľa krajov SR (v dňoch)
Graf č. 31	Vývoj splatnosti krátkodobých záväzkov a pohľadávok z obchodného styku MSP (v dňoch)
Graf č. 32	Finančná produktivita práce podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 33	Finančná produktivita práce MSP podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 34	Finančná produktivita práce MSP podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 35	Podiel podnikov v dobrej finančnej situácii (Altmanov model) podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 36	Podiel podnikov v zlej finančnej situácii (Altmanov model) podľa veľkostných kategórií podnikov
Graf č. 37	Podiel podnikov v dobrej finančnej situácii (Altmanov model) podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 38	Podiel podnikov v zlej finančnej situácii (Altmanov model) podľa jednotlivých odvetví
Graf č. 39	Podiel podnikov v dobrej finančnej situácii (Altmanov model) podľa jednotlivých krajov SR
Graf č. 40	Podiel podnikov v zlej finančnej situácii (Altmanov model) podľa jednotlivých krajov SR

Úvod a metodické vysvetlivky

Slovak Business Agency v rámci svojich aktivít zameraných na podporu rozvoja a rastu malého a stredného podnikania na Slovensku vykonáva pravidelný monitoring a výskum podnikateľského prostredia s dôrazom na sektor malého a stredného podnikania. Vypracované analytické materiály slúžia ako informačné a analytické vstupy v súvislosti s prípravou a realizáciou politiky podpory a rozvoja podnikateľského prostredia.

Ukazovatele finančnej výkonnosti sú spracované na základe údajov z individuálnych anonymizovaných účtovných výkazov Súvaha a Výkaz ziskov a strát za účtovné jednotky v Slovenskej republike, ktorými disponuje SBA zo zdrojov DataCentra. Cieľom analýzy je na základe dostupných údajov zhodnotiť výsledky hospodárenia a finančnú situáciu podnikateľských subjektov z pohľadu veľkostných kategórií subjektov, odvetvového členenia a regionálnej príslušnosti.

Hodnoty jednotlivých pomerových ukazovateľov sú kalkulované ako stredná hodnota (medián) radu hodnôt usporiadaných podľa veľkosti z dostupných finančných výkazov. Spracované pomerové ukazovatele poskytujú informácie týkajúce sa štyroch základných oblastí finančnej situácie podnikateľských subjektov, ako je rentabilita, aktivita, likvidita a zadlženosť. Ako súhrnný finančný ukazovateľ je použitý Altmanov index finančného zdravia.

Výpočet jednotlivých ukazovateľov sa vykonal na súbore podnikateľských subjektov, ktorých početnosť je uvedená v nižšie uvedenej tabuľke č.1. Výpočet ukazovateľov za rok 2013 sa uskutočnil na celkovom počte 160 122 podnikateľských subjektov účtujúcich v podvojnóm účtovníctve, čo predstavuje 88,0% podiel z celkového počtu aktívnych podnikov (právnických osôb) evidovaných v registri organizácií Štatistického úradu SR k 31.12.2013.

Tabuľka č. 1: Prehľad počtu účtovných jednotiek, za ktoré sa uskutočnilo spracovanie finančných ukazovateľov

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013
Mikro	79 481	102 365	111 113	113 464	135 430	145 359
Malé	17 110	9 421	13 236	10 257	12 153	11 428
Stredné	3 000	2 822	2 920	2 608	2 917	2 743
MSP spolu	99 591	114 608	127 269	126 329	150 500	159 530
Veľké	698	575	609	599	646	592
Spolu	100 289	115 183	127 878	126 928	151 146	160 122

Veľkostná kategorizácia podnikateľských subjektov uplatnená v tomto materiály je v súlade s odporúčaním Európskej komisie č. 2003/361/EC platným od 1. januára 2005. Kategóriu MSP tvoria podniky, ktoré zamestnávajú menej ako 250 osôb a ktorých ročný obrat nepresahuje 50 miliónov Euro. Kategóriu veľkých podnikov tvoria podniky s počtom zamestnancov 250 a viac a s ročným obratom vyšším ako 50 miliónov Euro.

V rámci kategórie MSP sú rozlíšené mikropodniky (0 - 9 zamestnancov, ročný obrat od 0 do 2 miliónov Eur), malé podniky (10 - 49 zamestnancov, ročný obrat od 2 miliónov Eur do 10 miliónov Eur) a stredné podniky (50 – 249 zamestnancov, ročný obrat od 10 miliónov Eur do 50 miliónov Eur). Odvetvové členenie subjektov je vymedzené prostredníctvom

klasifikácie SK NACE na pôdohospodárstvo (sekcia SK NACE A), priemysel (sekcia SK NACE B až E), stavebníctvo (sekcia SK NACE F), obchod (sekcia SK NACE G) a služby (sekcia SK NACE H až S). Regionálne členenie subjektov je vymedzené na úrovni NUTS 3 (kraje) na základe Klasifikácie štatistických územných jednotiek, ktorá bola vydaná Vyhláškou Štatistického úradu SR č. 438/2004 Z. z. z 19. júla 2004 pre potreby regionálnej štatistiky. Výpočet ukazovateľov sa uskutočnil podľa algoritmov uvedených v tabuľke č.2.

Tabuľka č. 2: Prehľad jednotlivých pomerových ukazovateľov a spôsobu ich výpočtu

Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom (v %)	počet subjektov s kladným výsledkom hospodárenia pred zdanením	*100
	celkový počet podnikateľských subjektov	
Rentabilita tržieb (na základe EBITDA, v %)	výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením + odpisy + nákladové úroky	*100
	tržby	
Rentabilita aktív (v %)	výsledok hospodárenia za účtovné obdobie pred zdanením	*100
	aktíva	
Celková zadlženosť aktív (v %)	cudzie zdroje (vrátane časového rozlíšenia)	*100
	aktíva	
Podiel MSP s bankovými úvermi (v %)	počet subjektov s nenulovými bankovými úvermi	*100
	celkový počet subjektov	
Likvidita II. stupňa (koef.)	obežné aktíva bez zásob	
	krátkodobé záväzky	
Obrat aktív (koef.)	tržby	
	aktíva	
Doba splatnosti záväzkov (deň)	záväzky	*360
	tržby	
Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku (deň)	krátkodobé záväzky z obchodného styku	*360
	tržby	
Doba splatnosti pohľadávok (deň)	pohľadávky	*360
	tržby	
Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku (deň)	krátkodobé pohľadávky z obchodného styku	*360
	tržby	
Finančná produktivita práce (v Eur)	pridaná hodnota	*100
	osobné náklady	
Podiel nákladových úrokov na bankových úveroch (v %)	nákladové úroky	
	bankové úvery	
Altmanov index finančného zdravia	výpočet na základe Z-skóre (popis na strane 45)	

1 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom

Ukazovateľ vyjadruje podiel podnikateľských subjektov s kladným hospodárskym výsledkom pred zdanením (vrátane nulového HV) na celkovom počte podnikov.

1.1 Podiel podnikateľských subjektov s kladným hospodárskym výsledkom podľa veľkostných kategórií

Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom v roku 2013 medziročne vzrástol o 1,3 p. b. na 57,4 %. V medziročnom porovnaní sa zvýšil podiel subjektov s kladným hospodárskym výsledkom vo všetkých MSP. Podiel veľkých podnikov s kladným hospodárskym výsledkom dosiahol ako jediný v medziročnom porovnaní mierny pokles o 0,2 p. b. na 82,9 %.

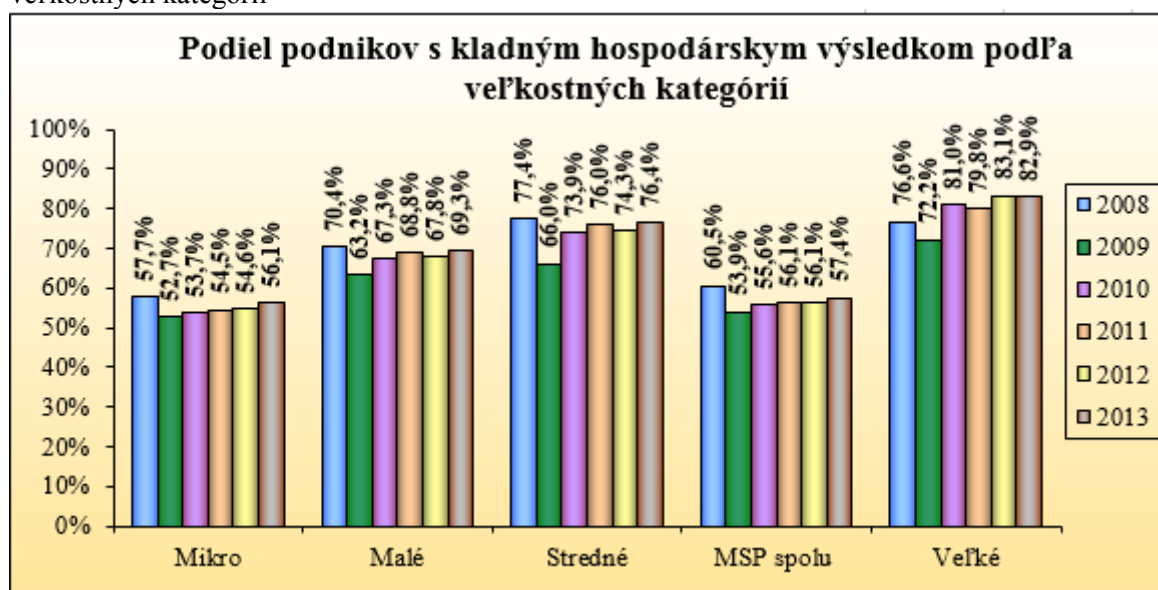
V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP dosiahla kladný hospodársky výsledok viac ako polovica mikropodnikov (56,1 %), viac ako dve tretiny malých podnikov (69,3 %) a takmer tri štvrtiny stredných podnikov (76,4 %).

Tabuľka č. 3: Podiel podnikateľských subjektov s kladným hospodárskym výsledkom (HV) podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Mikro	57,7%	52,7%	53,7%	54,5%	54,6%	56,1%	↑ 1,5
Malé	70,4%	63,2%	67,3%	68,8%	67,8%	69,3%	↑ 1,5
Stredné	77,4%	66,0%	73,9%	76,0%	74,3%	76,4%	↑ 2,1
MSP spolu	60,5%	53,9%	55,6%	56,1%	56,1%	57,4%	↑ 1,3
Veľké	76,6%	72,2%	81,0%	79,8%	83,1%	82,9%	↓ -0,2

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 1: Podiel podnikateľských subjektov s kladným hospodárskym výsledkom (HV) podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

1.2 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa jednotlivých odvetví

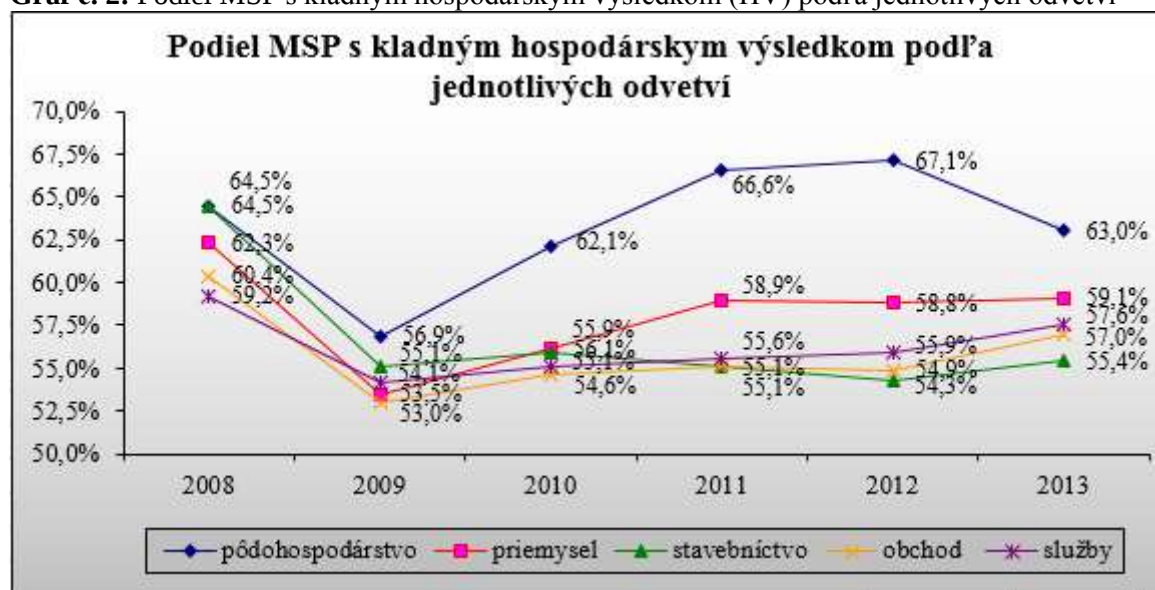
Z pohľadu odvetvovej príslušnosti MSP zostáva pôdohospodárstvo sektorom s najvyšším podielom MSP s kladným hospodárskym výsledkom (63,0 %) a to aj napriek tomu že v medziročnom porovnaní prišlo k poklesu o 4,1 p. b. V ostatných odvetviach prišlo v medziročnom porovnaní k nárastu podielu MSP s kladným hospodárskym výsledkom. Najmenej ziskových MSP je v oblasti stavebníctva (55,4 %).

Tabuľka č. 4: Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom (HV) podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Pôdohospodárstvo	64,5%	56,9%	62,1%	66,6%	67,1%	63,0%	↓ -4,1
Priemysel	62,3%	53,5%	56,1%	58,9%	58,8%	59,1%	↑ 0,3
Stavebníctvo	64,5%	55,1%	55,9%	55,1%	54,3%	55,4%	↑ 1,1
Obchod	60,4%	53,0%	54,6%	55,1%	54,9%	57,0%	↑ 2,1
Služby	59,2%	54,1%	55,1%	55,6%	55,9%	57,6%	↑ 1,7

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 2: Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom (HV) podľa jednotlivých odvetví

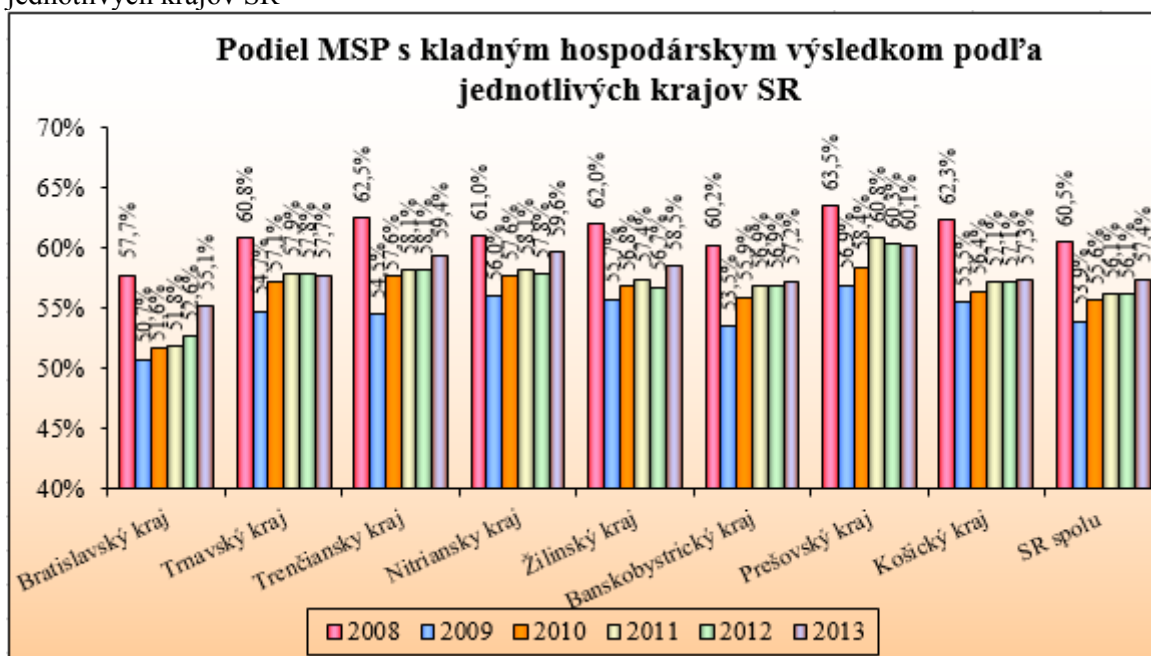
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

1.3 Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom podľa jednotlivých krajov SR

Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom v jednotlivých krajov zaznamenal nárast okrem dvoch krajov, kde mierne klesol v Trnavskom kraji o 0,1 p. b. a Prešovskom kraji o 0,2 p. b.. Napriek miernemu poklesu Prešovský kraj dosahuje najvyšší podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom 60,1%. Najnižší podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom zaznamenal Bratislavský kraj 55,1 % aj napriek tomu že v medziročnom sledovaní zaznamenal najväčší nárast o 2,5 p. b. Jedným z možných vysvetlení najhoršieho postavenia Bratislavského kraja môže byť aj skutočnosť, že Bratislavský kraj sa vyznačuje najvyšším podielom neaktívnych MSP.

Tabuľka č. 5: Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom (HV) na celkovom počte MSP podľa jednotlivých krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Bratislavský kraj	57,7%	50,7%	51,6%	51,8%	52,6%	55,1%	↑ 2,5
Trnavský kraj	60,8%	54,7%	57,1%	57,9%	57,8%	57,7%	↓ -0,1
Trenčiansky kraj	62,5%	54,5%	57,6%	58,1%	58,1%	59,4%	↑ 1,3
Nitriansky kraj	61,0%	56,0%	57,6%	58,1%	57,8%	59,6%	↑ 1,8
Žilinský kraj	62,0%	55,7%	56,8%	57,4%	56,7%	58,5%	↑ 1,8
Banskobystrický kraj	60,2%	53,5%	55,9%	56,9%	56,9%	57,2%	↑ 0,3
Prešovský kraj	63,5%	56,9%	58,4%	60,8%	60,3%	60,1%	↓ -0,2
Košický kraj	62,3%	55,5%	56,4%	57,1%	57,1%	57,3%	↑ 0,2

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA**Graf č. 3:** Podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom (HV) na celkovom počte MSP podľa jednotlivých krajov SR**Zdroj:** Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2 Rentabilita tržieb (na základe EBITDA)

Ukazovateľ Rentabilita tržieb vypovedá o zhodnotení spotrebovaných vstupov tým, že kvantifikuje výšku zisku v eure tržieb¹. Ukazovateľ dáva do pomeru zisk upravený o daň, odpisy a nákladové úroky k tržbám. Tržby zahŕňajú tržby za predaj tovaru, vlastných výrobkov a služieb.

¹ Zdroj: Karol Zalai a kol: Finančno-ekonomická analýza podniku, 2010

2.1 Rentabilita tržieb (za základe EBITDA) podľa veľkostných kategórií podnikov

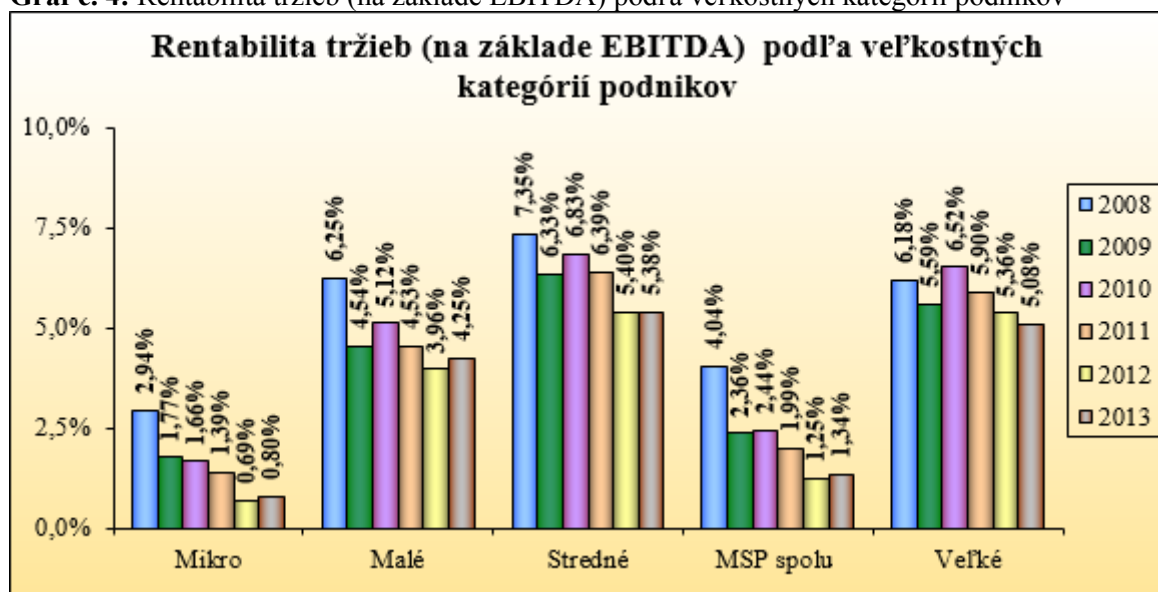
Podľa spracovaných údajov v roku 2013 rentabilita tržieb vzrástla (spracovanej na základe EBITDA) v rámci mikropodnikov a malých podnikov. Malým a stredným podnikom sa medziročne súhrnne zvýšila mediánová hodnota rentability tržieb o 0,09 p. b. na úroveň 1,34 %. Najnižšia hodnota mediánu rentability tržieb je naďalej dosahovaná v kategórii mikropodnikov (0,8 %) V medziročnom porovnaní však vzrástla o 0,11 p. b. Malé podniky dosiahli medián rentability tržieb 4,25 %, pri medziročnom zvýšení o 0,29 p. b. a stredné podniky 5,38 %, pri medziročnom poklese o 0,02 p. b. Veľkým podnikom poklesla prostredná hodnota rentability tržieb o 0,28 p. b. na 5,08 %.

Tabuľka č. 6: Rentabilita tržieb (za základe EBITDA) podľa veľkostných kategórií podnikov

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Mikro	2,94%	1,77%	1,66%	1,39%	0,69%	0,80%	↑ 0,11
Malé	6,25%	4,54%	5,12%	4,53%	3,96%	4,25%	↑ 0,29
Stredné	7,35%	6,33%	6,83%	6,39%	5,40%	5,38%	↓ -0,02
MSP spolu	4,04%	2,36%	2,44%	1,99%	1,25%	1,34%	↑ 0,09
Veľké	6,18%	5,59%	6,52%	5,90%	5,36%	5,08%	↓ -0,28

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 4: Rentabilita tržieb (na základe EBITDA) podľa veľkostných kategórií podnikov

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.2 Rentabilita tržieb spracovaná na základe EBITDA podľa jednotlivých odvetví

Rentabilita tržieb MSP sa medziročne mierne zvyšovala vo odvetví služieb (rast o 0,16 p. b.) a v obchode (rast o 0,44 p. b), klesala len v pôdohospodárstve (o 3,88, p. b.) a priemysle (o 0,14 p. b.). Najnižšiu hodnotu dosahuje medián rentability tržieb MSP naďalej v stavebníctve (0,47 %) a v obchode (0,6 %). Najvyššiu úroveň rentability tržieb dosahujú MSP v pôdohospodárstve (9,83 %). Pokles ekonomickej výkonnosti poľnohospodárstva

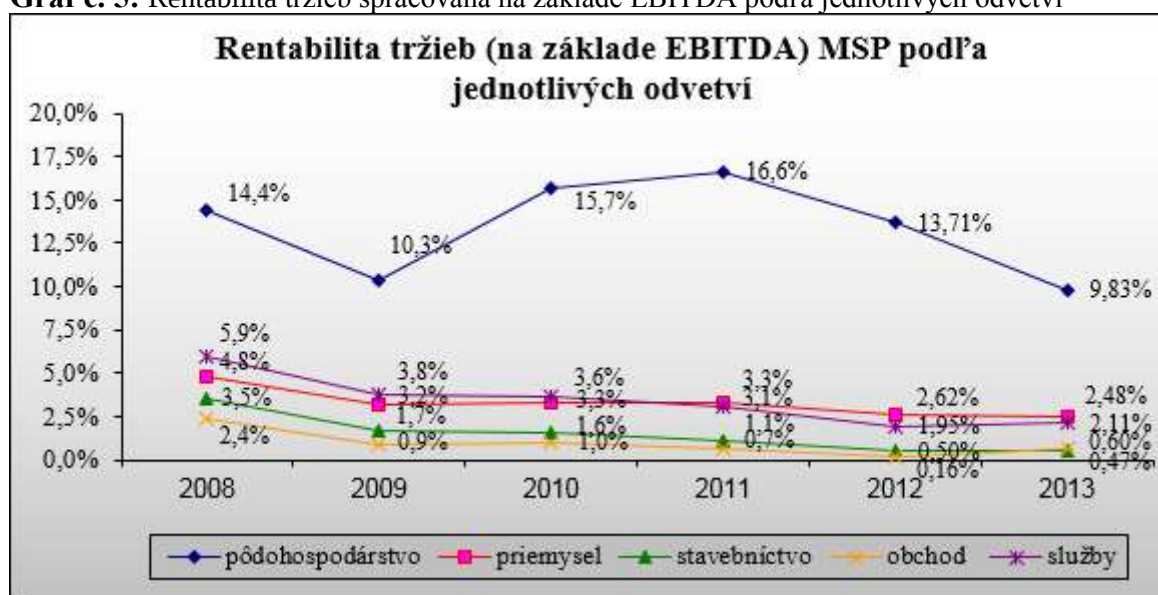
v roku 2013 je konštatovaný aj v Správe o poľnohospodárstve a potravinárstve v SR za rok 2013².

Tabuľka č. 7: Rentabilita tržieb spracovaná na základe EBITDA podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Pôdohospodárstvo	14,40%	10,30%	15,70%	16,60%	13,71%	9,83%	↓ -3,88
Priemysel	4,80%	3,20%	3,30%	3,30%	2,62%	2,48%	↓ -0,14
Stavebníctvo	3,50%	1,70%	1,60%	1,10%	0,50%	0,47%	↓ -0,03
Obchod	2,40%	0,90%	1,00%	0,70%	0,16%	0,60%	↑ 0,44
Služby	5,90%	3,80%	3,60%	3,10%	1,95%	2,11%	↑ 0,16

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 5: Rentabilita tržieb spracovaná na základe EBITDA podľa jednotlivých odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

2.3 Rentabilita tržieb na základe EBITDA MSP podľa jednotlivých krajov SR

V medziročnom porovnaní sa rentabilita tržieb MSP zvyšovala vo všetkých krajoch SR, okrem Trnavského kraja (pokles o 0,2 p. b.) a Prešovského kraja (pokles o 0,32 p. b.). Najvýraznejšie sa zväčšila v Žilinskom kraji (0,29 p. b.). Najnižšia úroveň je dosahovaná v Košickom kraji (0,84 %) a Prešovskom kraji (1,09 %) a Bratislavskom kraji (1,11 %). Naopak najvyššia v Trenčianskom (1,85 %) a Trnavskom kraji (1,74 %).

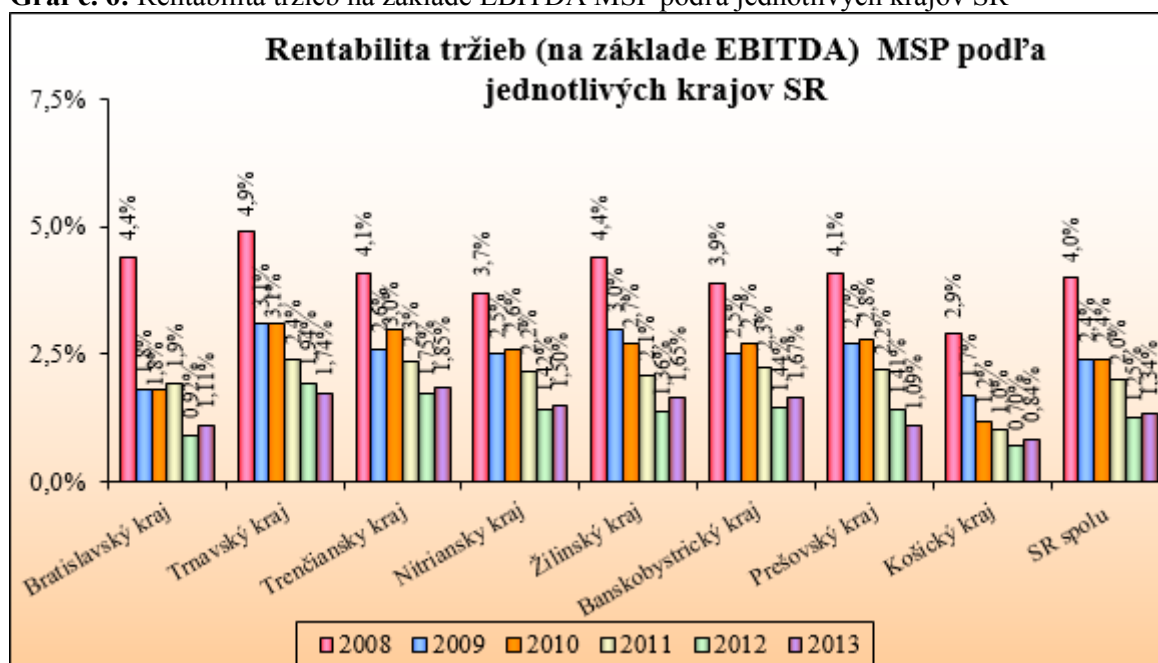
² <http://www.vuepp.sk/dokumenty/zelena/zelena2014.pdf>

Tabuľka č.8: Rentabilita tržieb na základe EBITDA MSP podľa jednotlivých krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Bratislavský kraj	4,40%	1,80%	1,80%	1,90%	0,92%	1,11%	↑ 0,19
Trnavský kraj	4,90%	3,10%	3,10%	2,40%	1,94%	1,74%	↓ -0,20
Trenčiansky kraj	4,10%	2,60%	3,00%	2,30%	1,75%	1,85%	↑ 0,10
Nitriansky kraj	3,70%	2,50%	2,60%	2,20%	1,42%	1,50%	↑ 0,08
Žilinský kraj	4,40%	3,00%	2,70%	2,10%	1,36%	1,65%	↑ 0,29
Banskobystrický kraj	3,90%	2,50%	2,70%	2,30%	1,44%	1,67%	↑ 0,23
Prešovský kraj	4,10%	2,70%	2,80%	2,20%	1,41%	1,09%	↓ -0,32
Košický kraj	2,90%	1,70%	1,20%	1,00%	0,70%	0,84%	↑ 0,14

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 6: Rentabilita tržieb na základe EBITDA MSP podľa jednotlivých krajov SR

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované

3 Rentabilita aktív

Ukazovateľ rentabilita aktív charakterizuje zhodnotenie celkových aktív podniku. Ukazovateľ je zostavený ako pomer dosiahnutého zisku pred zdanením k celkovým aktívam.

3.1 Rentabilita aktív podľa veľkostných kategórií podnikov

V kategórii malých podnikov sa oproti roku 2012 zvýšila prostredná hodnota rentability aktív (0,23 p. b.) a v kategórii stredných podnikov (0,26 p. b.). Mikropodniky od roku 2009 do roku 2013 zaznamenávajú nulové hodnoty rentability aktív. Veľké podniky,

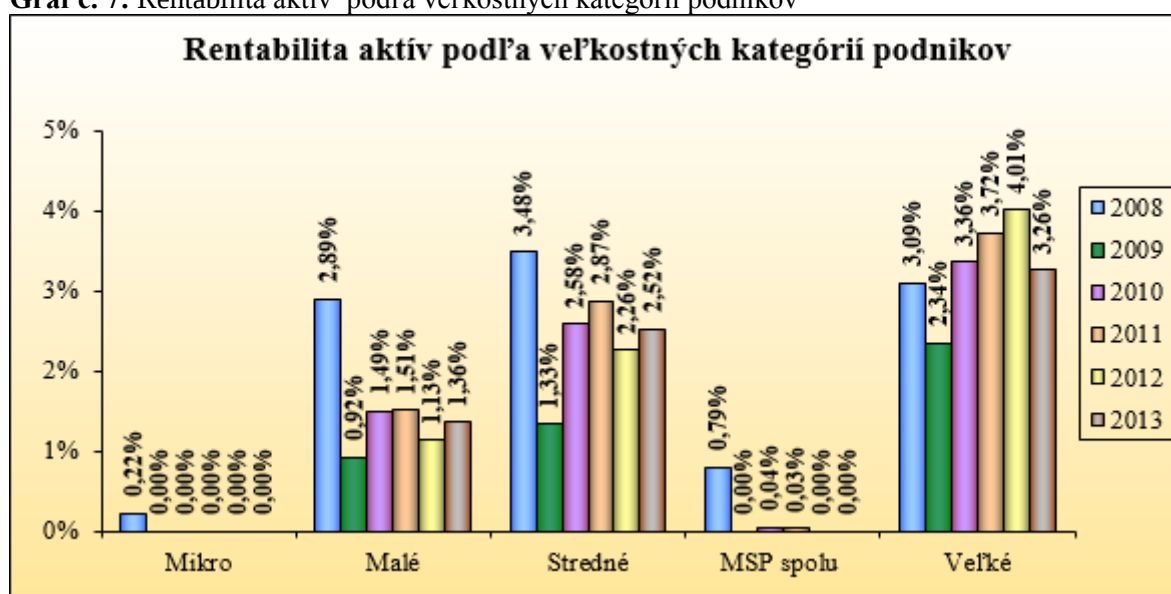
ktoré od 2009 do roku 2012 zaznamenávali rast zhodnotenia majetku, v roku 2013 poklesli na 3,26 %.

Tabuľka č. 9: Rentabilita aktív podľa veľkostných kategórií podnikov

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Mikro	0,22%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	→ 0,00
Malé	2,89%	0,92%	1,49%	1,51%	1,13%	1,36%	↑ 0,23
Stredné	3,48%	1,33%	2,58%	2,87%	2,26%	2,52%	↑ 0,26
MSP spolu	0,79%	0,00%	0,04%	0,03%	0,00%	0,00%	→ 0,00
Veľké	3,09%	2,34%	3,36%	3,72%	4,01%	3,26%	↓ -0,75

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 7: Rentabilita aktív podľa veľkostných kategórií podnikov

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

3.2 Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých odvetví

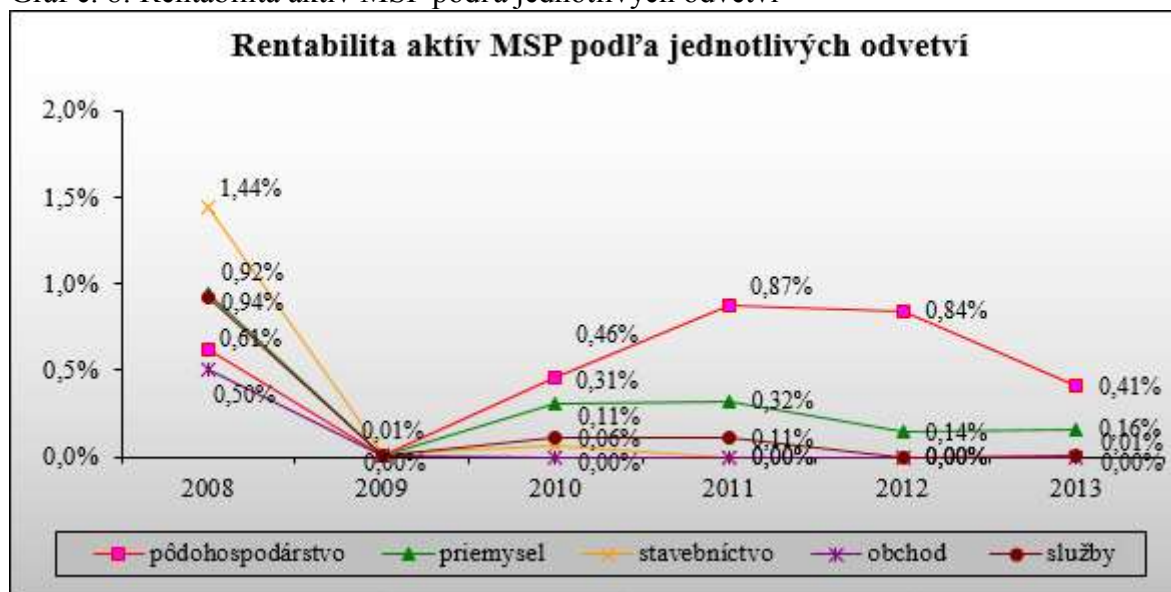
Medián rentability aktív MSP v roku 2013 si udržal kladné nenulové hodnoty v prípade pôdohospodárstva (0,41 %), priemyslu (0,16 %) a služieb (0,01 %). V ostatných odvetviach dosiahol nulovú hodnotu. V odvetví pôdohospodárstva v medziročnom porovnaní rentabilita aktív poklesla (o 0,43 p. b.).

Tabuľka č. 10: Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Pôdohospodárstvo	0,61%	0,01%	0,46%	0,87%	0,84%	0,41%	↓ -0,43
Priemysel	0,94%	0,01%	0,31%	0,32%	0,14%	0,16%	↑ 0,02
Stavebníctvo	1,44%	0,01%	0,06%	0,00%	0,00%	0,00%	→ 0,00
Obchod	0,50%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	→ 0,00
Služby	0,92%	0,01%	0,11%	0,11%	0,00%	0,01%	↑ 0,01

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 8: Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

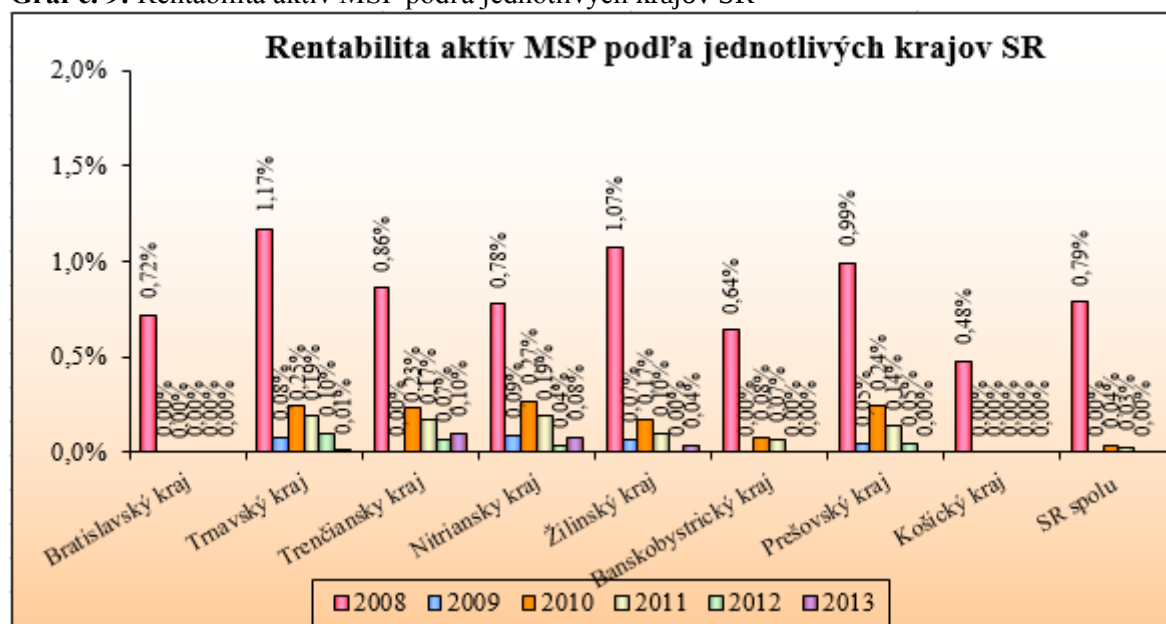
3.3 Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR

Rentabilita aktív MSP sa v medziročnom porovnaní vzrástla v Trenčianskom kraji (o 0,03 p. b.), Nitrianskom kraji (o 0,04 p. b.) a Žilinskom kraji (o 0,04 p. b.) Rentabilita aktív MSP zaznamenáva pokles v Trnavskom kraji (o 0,09 p. b.) a Prešovskom kraji (o 0,05 p. b.) Rentabilita aktív MSP si zachovala kladné nenulové hodnoty v Nitrianskom kraji (0,08 %), Žilinskom kraji (0,04 %), v Trenčianskom kraji (0,1 %) a v Trnavskom kraji (0,01 %).

Tabuľka č. 11: Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Bratislavský kraj	0,72%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	→ 0,00
Trnavský kraj	1,17%	0,08%	0,25%	0,19%	0,10%	0,01%	↓ -0,09
Trenčiansky kraj	0,86%	0,00%	0,23%	0,17%	0,07%	0,10%	↑ 0,03
Nitriansky kraj	0,78%	0,09%	0,27%	0,19%	0,04%	0,08%	↑ 0,04
Žilinský kraj	1,07%	0,07%	0,17%	0,10%	0,00%	0,04%	↑ 0,04
Banskobystrický kraj	0,64%	0,00%	0,08%	0,07%	0,00%	0,00%	→ 0,00
Prešovský kraj	0,99%	0,05%	0,24%	0,14%	0,05%	0,00%	↓ -0,05
Košický kraj	0,48%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	→ 0,00

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 9: Rentabilita aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

4 Celková zadlženosť aktív

Ukazovateľ miery zadlženosti aktív vyjadruje podiel záväzkov (vrátane časového rozlíšenia) na vlastnom imaní a záväzkoch spolu, resp. na aktívach. Ukazovateľ môže nadobúdať hodnoty od 0 % po 100 %. 0 % znamená, že ekonomický proces firmy pracuje len s využitím vlastného kapitálu a na druhej strane 100 % znamená využívanie len cudzieho kapitálu v ekonomickom procese firmy. Odporúčané hodnoty ukazovateľa sa pohybujú od 30 % až po 70 %³.

4.1 Celková zadlženosť aktív podľa veľkostných kategórií

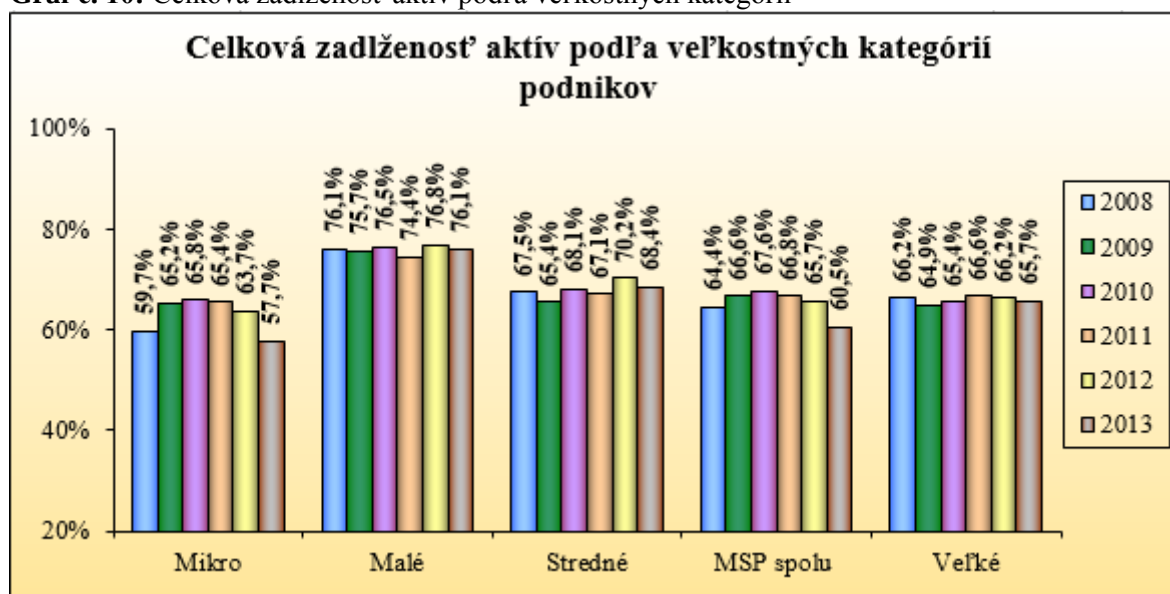
Medián celkovej zadlženosti aktív MSP v roku 2013 výrazne poklesol na hodnotu 60,5 % (pokles o 5,2 p. b.). Uvedený pokles miery zadlženosti aktív MSP súvisel hlavne s poklesom v kategórii mikropodnikov (o 6,0 p. b. na 57,7 %). Pokles je aj v ostatných kategóriách. Mediánová hodnota celkovej zadlženosti aktív malých podnikov klesla o 0,7 p. b., v kategórii stredných podnikov o 1,8 p. b.

³ Zdroj: Jozef Chajdiak: Pomerové ukazovatele ekonomiky firmy, 2010

Tabuľka č. 12: Celková zadlženosť aktív podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Mikro	59,7%	65,2%	65,8%	65,4%	63,7%	57,7%	↓ -6,0
Malé	76,1%	75,7%	76,5%	74,4%	76,8%	76,1%	↓ -0,7
Stredné	67,5%	65,4%	68,1%	67,1%	70,2%	68,4%	↓ -1,8
MSP spolu	64,4%	66,6%	67,6%	66,8%	65,7%	60,5%	↓ -5,2
Veľké	66,2%	64,9%	65,4%	66,6%	66,2%	65,7%	↓ -0,5

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 10: Celková zadlženosť aktív podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

4.2 Celková zadlženosť aktív podľa jednotlivých odvetví

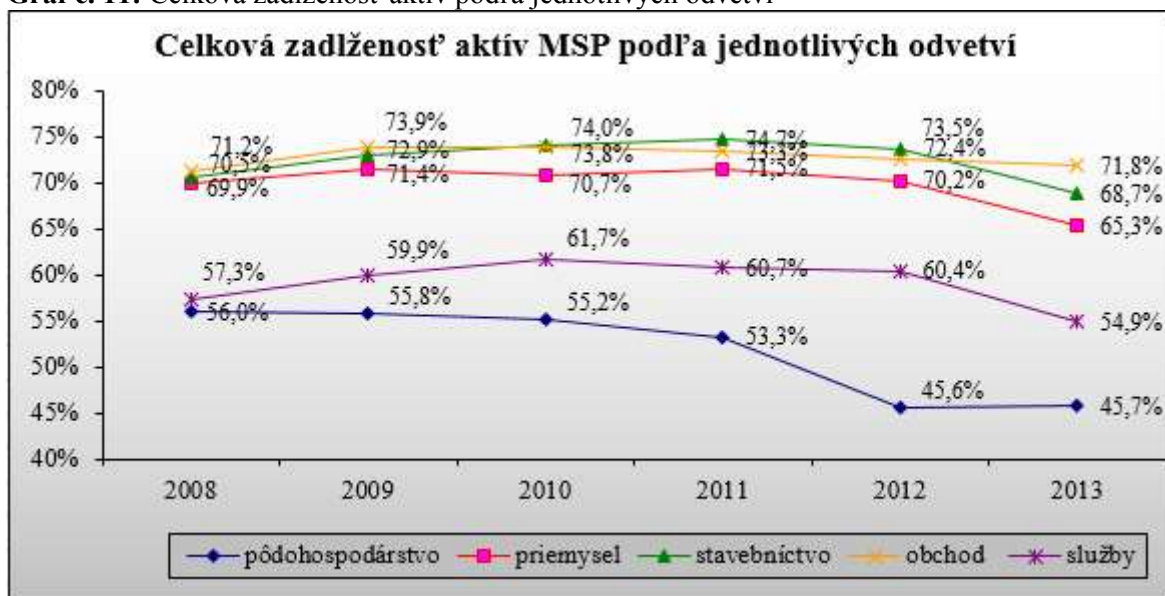
Pokles miery zadlženosti MSP je takmer vo všetkých odvetviach, pričom najvýraznejšie sa znížila v prípade služieb (o 5,5 p. b. na úroveň 54,9 %). Najvyššiu mieru zadlženosti aktív dosahujú MSP v oblasti obchodu (71,8 %), stavebníctva (68,7 %) a priemyslu (65,3 %). V porovnaní s rokom 2012 je miera zadlženosti MSP mierne nižšia v odvetví obchodu, k výraznejšiemu zníženiu došlo v odvetviach služieb, priemyslu a stavebníctva. K poklesu zadlženosti došlo vo všetkých odvetviach okrem pôdohospodárstva (nárast o 0,1 p. b.).

Tabuľka č.13: Celková zadlženosť aktív podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Pôdohospodárstvo	56,0%	55,8%	55,2%	53,3%	45,6%	45,7%	↑ 0,1
Priemysel	69,9%	71,4%	70,7%	71,5%	70,2%	65,3%	↓ -4,9
Stavebníctvo	70,5%	72,9%	74,0%	74,7%	73,5%	68,7%	↓ -4,8
Obchod	71,2%	73,9%	73,8%	73,3%	72,4%	71,8%	↓ -0,6
Služby	57,3%	59,9%	61,7%	60,7%	60,4%	54,9%	↓ -5,5

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 11: Celková zadlženosť aktív podľa jednotlivých odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

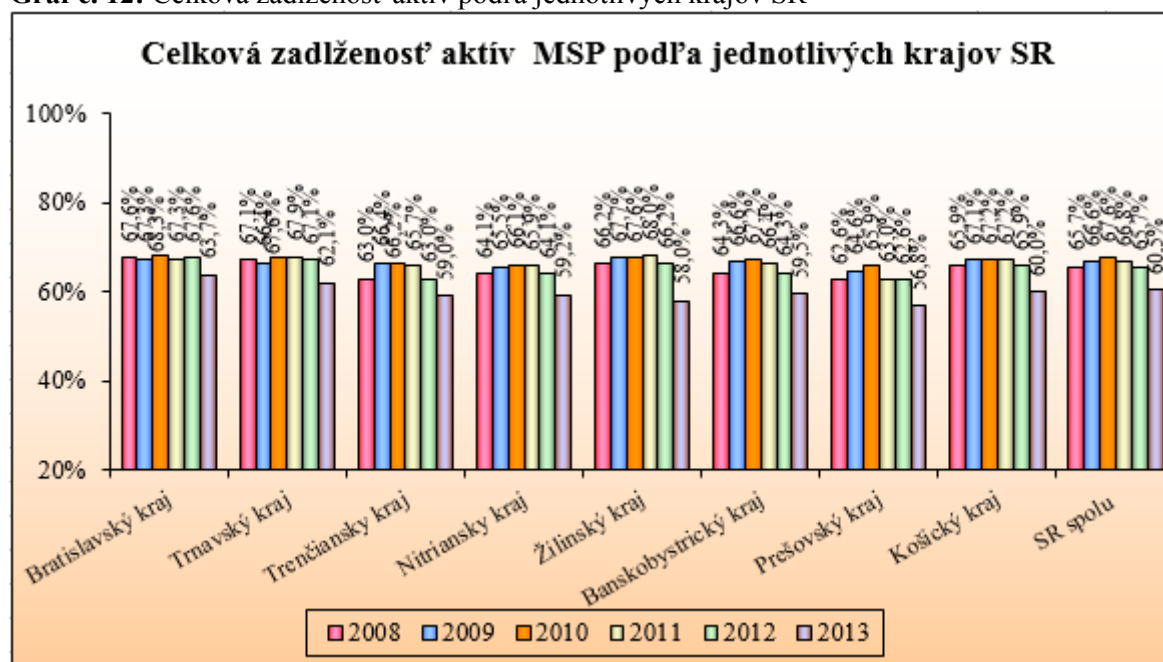
4.3 Celková zadlženosť aktív podľa jednotlivých krajov SR

Z regionálneho hľadiska zaznamenala mediánová hodnota miery zadlženosti MSP medziročný pokles vo všetkých krajoch SR. Najvýraznejší pokles nastal v Žilinskom kraji (až o 8,2 p. b., na úroveň 58,0%). Najnižšia miera zadlženosti MSP je dosahovaná v Prešovskom kraji (56,8%) a v spomínanom Žilinskom kraji (58%), naopak najvyššia v Bratislavskom (63,7%) a Trnavskom kraji (62,1%).

Tabuľka č. 14: Celková zadlženosť aktív podľa jednotlivých krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Bratislavský kraj	64,7%	67,3%	68,3%	67,3%	67,6%	63,7%	↓ -3,9
Trnavský kraj	64,3%	66,4%	67,6%	67,9%	67,1%	62,1%	↓ -5,0
Trenčiansky kraj	65,5%	66,4%	66,2%	65,7%	63,0%	59,0%	↓ -4,0
Nitriansky kraj	62,6%	65,5%	66,1%	65,9%	64,1%	59,2%	↓ -4,9
Žilinský kraj	65,2%	67,7%	67,6%	68,0%	66,2%	58,0%	↓ -8,2
Banskobystrický kraj	65,2%	66,6%	67,2%	66,4%	64,3%	59,5%	↓ -4,8
Prešovský kraj	62,8%	64,6%	65,9%	63,0%	62,6%	56,8%	↓ -5,8
Košický kraj	65,2%	67,1%	67,2%	67,2%	65,9%	60,0%	↓ -5,9

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 12: Celková zadlženosť aktív podľa jednotlivých krajov SR

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

5 Podiel MSP, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov

Ukazovateľ vyjadruje podiel podnikateľských subjektov, ktoré vo finančných výkazoch vykazujú využívanie bankových úverov na celkovom počte podnikov.

5.1 Podiel MSP, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov podľa veľkostných kategórií

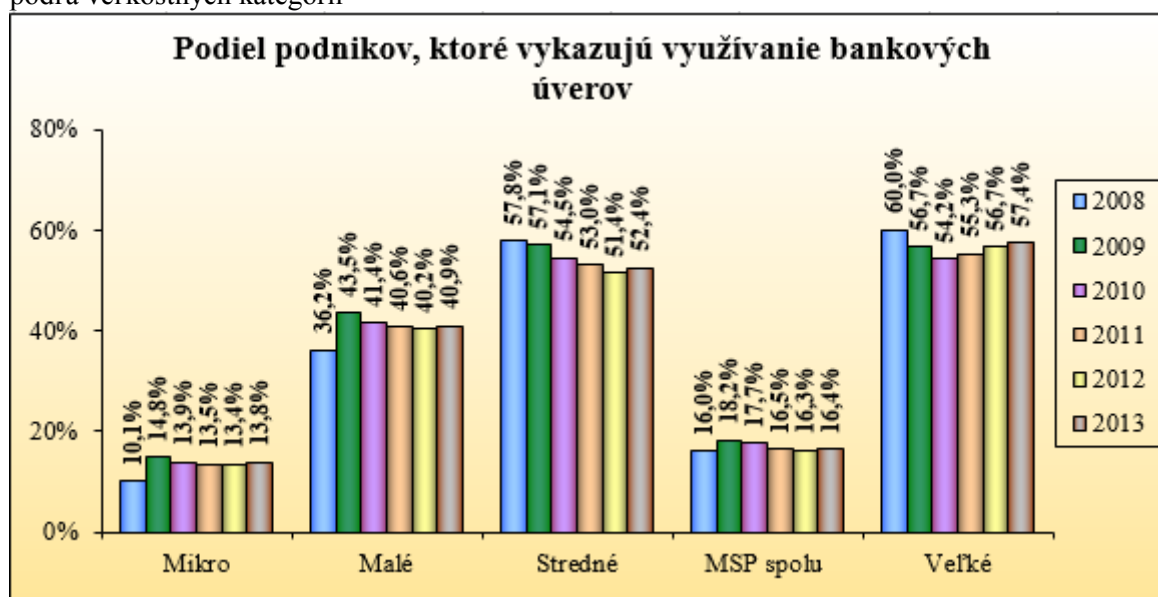
Na rozdiel od ukazovateľa zadlženosti aktív MSP sa miera využívania bankových úverov MSP medziročne mierne zvýšila (o 0,1 p. b. na 16,4%). Podiel podnikateľských subjektov, ktoré využívajú bankové úvery sa medziročne zvýšil vo všetkých veľkostných kategóriách MSP. Dlhodobo najvyšší podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi je v kategórii stredných podnikov (52,4 %, nárast o 1,0 p. b.). 40,9 % subjektov vykazuje využívanie bankových úverov v kategórii malých podnikov (nárast o 0,7 p. b.) a 13,8% v kategórii stredných podnikov (narástol 0,4 p. b.).

V kategórii veľkých podnikov sa podiel subjektov s bankovými úvermi opäť medziročne zvýšil. Tento raz však zvýšenie nebolo až také výrazné ako v predchádzajúcom období (nárast o 0,7 p. b. na úroveň 57,4%). Medián absolútnej hodnoty vykazovaného bankového úveru MSP dosiahol hodnotu 18 313 Eur, čo bolo medziročne menej o 11,0 %.

Tabuľka č. 15: Podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi na celkovom počte podnikov podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Mikro	10,1%	14,8%	13,9%	13,5%	13,4%	13,8%	↑ 0,4
Malé	36,2%	43,5%	41,4%	40,6%	40,2%	40,9%	↑ 0,7
Stredné	57,8%	57,1%	54,5%	53,0%	51,4%	52,4%	↑ 1,0
MSP spolu	16,0%	18,2%	17,7%	16,5%	16,3%	16,4%	↑ 0,1
Veľké	60,0%	56,7%	54,2%	55,3%	56,7%	57,4%	↑ 0,7

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 13: Podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi na celkovom počte podnikov podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

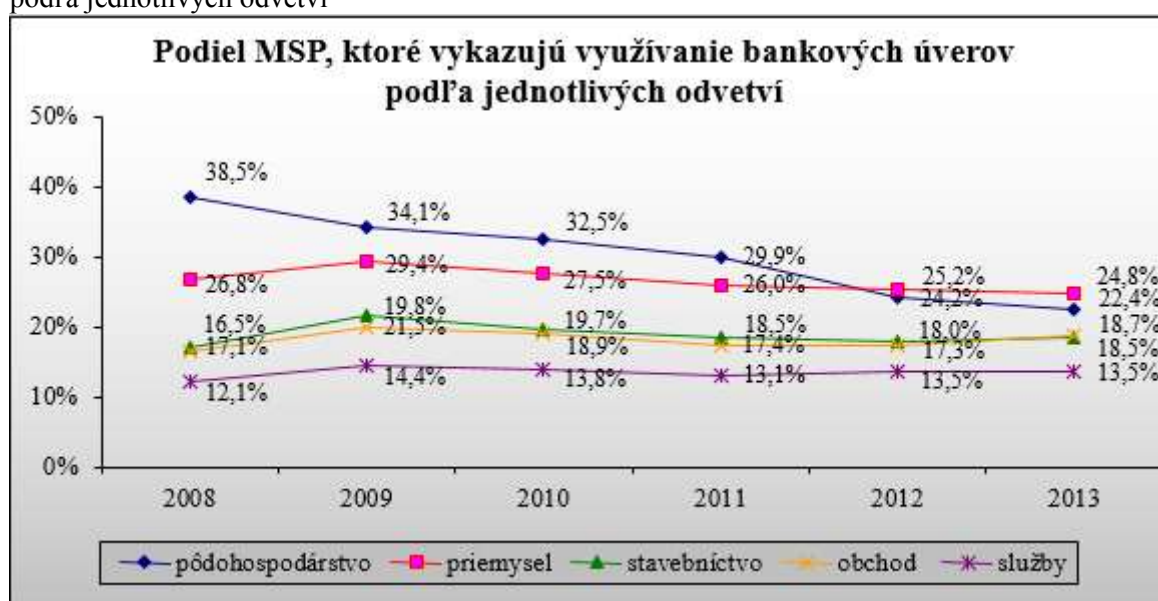
5.2 Podiel MSP, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov podľa jednotlivých odvetví

V rámci jednotlivých odvetví došlo k zvýšeniu podielu subjektov, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov vo všetkých odvetviach, okrem pôdohospodárstva (pokles o 1,8 p. b.) a priemyslu (pokles o 0,4 p. b.). Najväčší medziročný nárast bol dosiahnutý v obchode (o 1,4 p. b.). Najnižšia miera využívania bankových úverov pretrváva v odvetví služieb (13,5 %) a najvyšší podiel podnikateľských subjektov, ktoré využívajú bankové úvery bol zaznamenaný, podobne ako v minulom roku, v priemysle (24,8 %).

Ako vyplýva z grafu č. 14, vývoj využívania bankových úverov po roku 2009 je v rámci odvetvového zamerania pomerne stabilný a neprechádza výraznými zmenami. Zmiernenie medziročného poklesu nastalo aj v odvetví pôdohospodárstva.

Tabuľka č. 16: Podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi na celkovom počte podnikov podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Pôdohospodárstvo	38,5%	34,1%	32,5%	29,9%	24,2%	22,4%	↓ -1,8
Priemysel	26,8%	29,4%	27,5%	26,0%	25,2%	24,8%	↓ -0,4
Stavebníctvo	17,1%	21,5%	19,7%	18,5%	18,0%	18,5%	↑ 0,5
Obchod	16,5%	19,8%	18,9%	17,4%	17,3%	18,7%	↑ 1,4
Služby	12,1%	14,4%	13,8%	13,1%	13,5%	13,5%	→ 0,0

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA**Graf č. 14:** Podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi na celkovom počte podnikov podľa jednotlivých odvetví**Zdroj:** Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

5.3 Podiel MSP, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov podľa jednotlivých krajov SR

V roku 2013 sa mierne zvýšil podiel MSP, ktoré vykazujú využívanie bankových úverov v Nitrianskom, Bratislavskom, Trenčianskom a Košickom kraji (nárast o 0,2 až 0,5 p. b.) V Žilinskom, Prešovskom, Trnavskom a Banskobystrickom kraji sa mierne znížil (pokles o 0,7 až 0,1 p. b.). Najnižší podiel je dosahovaný v Bratislavskom kraji (12,9 %) a najvyšší v Banskobystrickom kraji (19,6 %).

Tabuľka č. 17: Podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi na celkovom počte podnikov podľa jednotlivých krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Bratislavský kraj	11,5%	13,5%	12,7%	11,9%	12,5%	12,9%	↑ 0,4
Trnavský kraj	17,6%	20,7%	19,3%	18,3%	18,2%	18,0%	↓ -0,2
Trenčiansky kraj	18,9%	21,7%	20,1%	18,7%	18,4%	18,8%	↑ 0,4
Nitriansky kraj	16,8%	18,7%	17,8%	16,9%	16,3%	16,8%	↑ 0,5
Žilinský kraj	19,8%	21,7%	20,8%	19,0%	18,6%	17,9%	↓ -0,7
Banskobystrický kraj	20,0%	22,7%	21,4%	20,2%	19,7%	19,6%	↓ -0,1
Prešovský kraj	18,7%	23,2%	22,2%	18,8%	19,6%	19,1%	↓ -0,5
Košický kraj	16,3%	19,5%	18,9%	17,4%	16,9%	17,1%	↑ 0,2

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA**Graf č. 15:** Podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi na celkovom počte podnikov podľa jednotlivých krajov SR**Zdroj:** Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

6 Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch

Ukazovateľ vyjadruje podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch jednotlivých podnikateľských subjektov.

6.1 Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa veľkostných kategórií

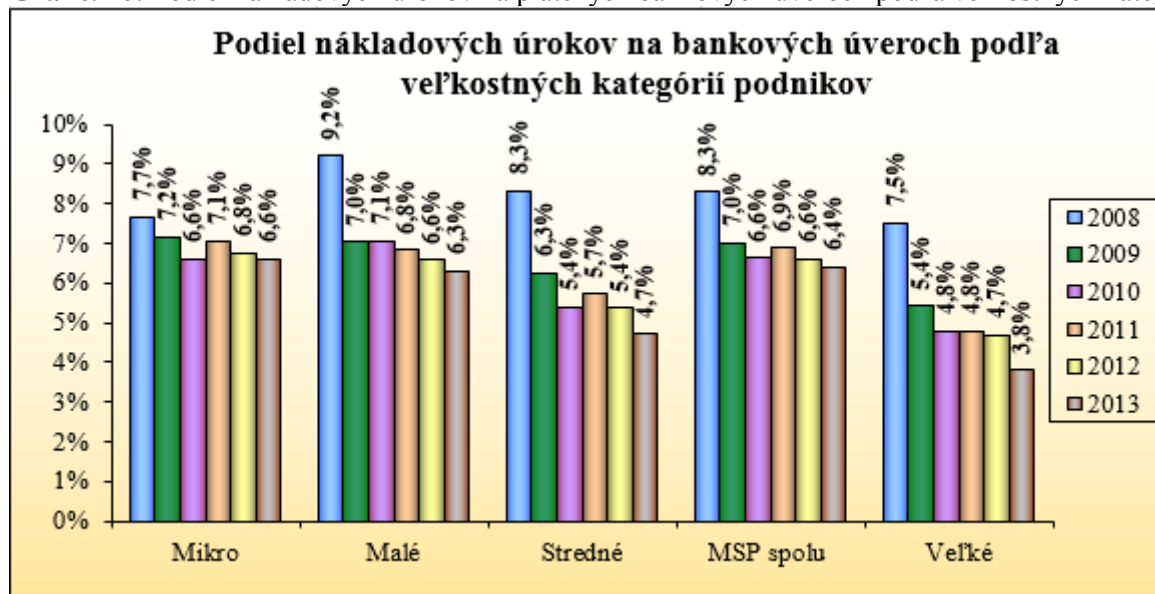
V roku 2013 sa medián podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch v jednotlivých veľkostných kategóriách podnikov pohyboval v intervale od 3,8 % (veľké podniky) po 6,6 % (mikropodniky). Najvyššie hodnoty podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch v kategórii mikropodnikov sú spôsobené vyššou mierou zaťaženia nákladovými úrokmi, čo do veľkej miery súvisí s vyššou rizikovosťou ich podnikania.

Z medziročného porovnania je zjavný pokles mediánového podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov (pokles v intervale od 0,2 p. b. v stredných podnikoch po 0,9 p. b. vo veľkých podnikoch). Najvyšší pokles v roku 2013 oproti roku 2012 bol v rámci MSP zaznamenaný v kategórii stredných podnikov (pokles o 0,7 p. b.).

Tabuľka č. 18: Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa veľkostných kategórií

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Mikro	7,7%	7,2%	6,6%	7,1%	6,8%	6,6%	↓ -0,2
Malé	9,2%	7,0%	7,1%	6,8%	6,6%	6,3%	↓ -0,3
Stredné	8,3%	6,3%	5,4%	5,7%	5,4%	4,7%	↓ -0,7
MSP spolu	8,3%	7,0%	6,6%	6,9%	6,6%	6,4%	↓ -0,2
Veľké	7,5%	5,4%	4,8%	4,8%	4,7%	3,8%	↓ -0,9

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 16: Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa veľkostných kategórií

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

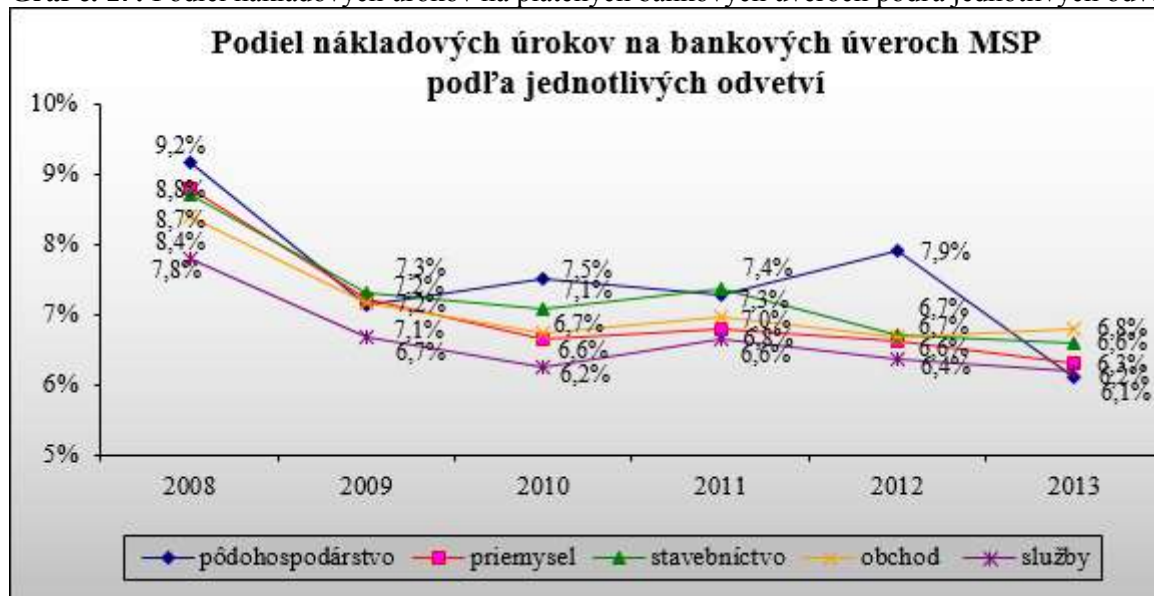
6.2 Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa jednotlivých odvetví

Z pohľadu odvetví sa medián podielu nákladových úrokov na bankových úveroch v roku 2013 pohyboval od hodnoty 6,1 % (pôdohospodárstvo) po 6,8 % (obchod). Pri porovnaní rokov 2013 a 2012 podiel nákladových úrokov na bankových úveroch vo všetkých odvetviach klesol, okrem obchodu, kde daný ukazovateľ medziročne mierne rástol (o 0,1 p. b.). K najvyššiemu medziročnému poklesu došlo v pôdohospodárstve, a to o 1,8 p. b.

Tabuľka č. 19: Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Pôdohospodárstvo	9,2%	7,1%	7,5%	7,3%	7,9%	6,1%	↓ -1,8
Priemysel	8,8%	7,2%	6,6%	6,8%	6,6%	6,3%	↓ -0,3
Stavebníctvo	8,7%	7,3%	7,1%	7,4%	6,7%	6,6%	↓ -0,1
Obchod	8,4%	7,2%	6,7%	7,0%	6,7%	6,8%	↑ 0,1
Služby	7,8%	6,7%	6,2%	6,6%	6,4%	6,2%	↓ -0,2

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 17: Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa jednotlivých odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

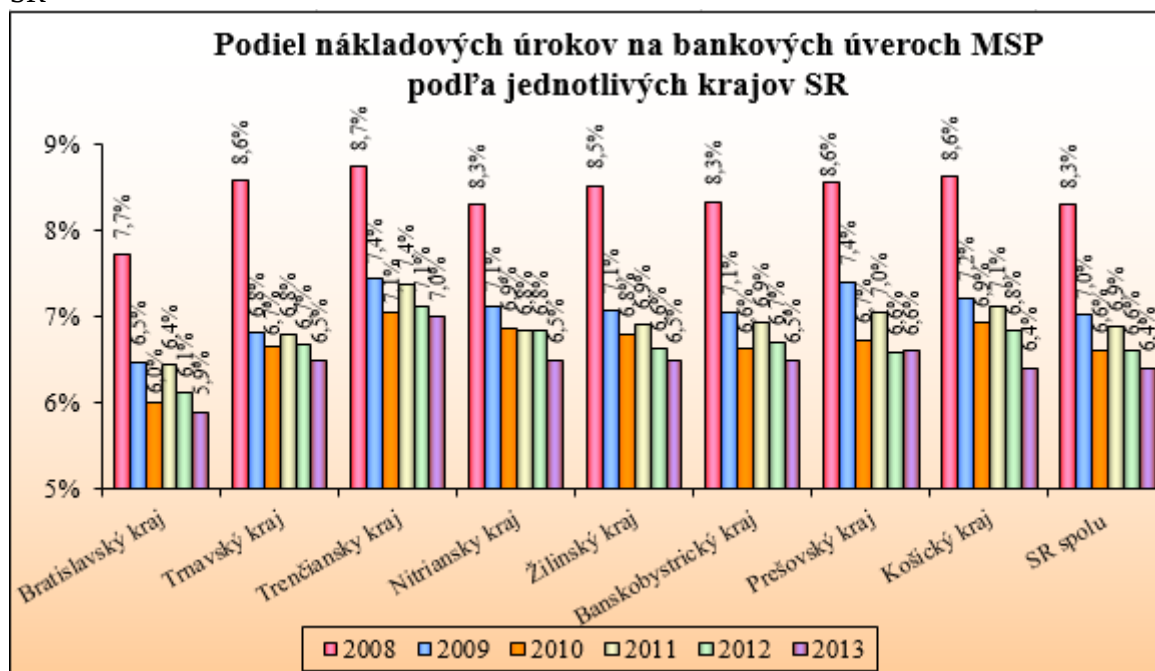
6.3 Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa jednotlivých odvetví

Z regionálneho hľadiska bol medián podielu nákladových úrokov na bankových úveroch v roku 2013 rozvrstvený v pomerne úzkom intervale hodnôt od 5,9 % (Bratislavský kraj) po 7,0 % (Trenčiansky kraj).

V medziročnom porovnaní došlo k poklesu podielu nákladových úrokov na bankových úveroch vo všetkých krajoch, okrem Prešovského kraja, v ktorom si daný ukazovateľ v roku 2013 udržal svoju úroveň z roku 2012. K najvyššiemu medziročnému poklesu došlo v Košickom kraji, a to o 0,4 p. b. a na druhej strane najnižší pokles bol v Trenčianskom a Banskobystrickom kraji (0,1 p. b.).

Tabuľka č. 20: Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa jednotlivých Krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Bratislavský kraj	7,7%	6,5%	6,0%	6,4%	6,1%	5,9%	↓ -0,2
Trnavský kraj	8,6%	6,8%	6,7%	6,8%	6,7%	6,5%	↓ -0,2
Trenčiansky kraj	8,7%	7,4%	7,1%	7,4%	7,1%	7,0%	↓ -0,1
Nitriansky kraj	8,3%	7,1%	6,9%	6,8%	6,8%	6,5%	↓ -0,3
Žilinský kraj	8,5%	7,1%	6,8%	6,9%	6,6%	6,5%	↓ -0,1
Banskobystrický kraj	8,3%	7,1%	6,6%	6,9%	6,7%	6,5%	↓ -0,2
Prešovský kraj	8,6%	7,4%	6,7%	7,0%	6,6%	6,6%	↔ 0,0
Košický kraj	8,6%	7,2%	6,9%	7,1%	6,8%	6,4%	↓ -0,4

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA**Graf č. 18:** Podiel nákladových úrokov na platených bankových úveroch podľa jednotlivých Krajov SR**Zdroj:** Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

7 Likvidita II. stupňa

Likvidita predstavuje dôležitý ekonomický pojem v trhovom hospodárstve nakoľko vyjadruje mieru schopnosti firiem uhrádzať záväzky v krátkodobom časovom horizonte. Veľmi nízke hodnoty likvidity svedčia o neschopnosti uhrádzať záväzky a naopak príliš vysoké hodnoty signalizujú nedostatočne racionálne využívanie viazaných zdrojov. Likvidita II. stupňa vyjadruje podiel obežných aktív bez zásob k celkovým krátkodobým záväzkom.

Odporúčané hodnoty ukazovateľa sú od 1 po 1,5. Hodnoty pod 1 svedčia o problémoch v oblasti uhrádzania krátkodobých záväzkov⁴.

7.1 Likvidita II. stupňa podľa veľkostných kategórií podnikov

Schopnosť uhrádzať krátkodobé záväzky pohotovostnými prostriedkami sa medziročne zlepšila vo všetkých veľkostných kategóriách, okrem stredných podnikov, v rámci ktorých sa medziročne mierne znížila (o 0,01 bodu). Najvyššiu hodnotu mediánu likvidity II. stupňa si stále udržujú mikropodniky (1,30). Naopak medián likvidity II. stupňa pod odporúčanú hranicu dosahujú malé podniky (0,87) a stredné podniky (0,91). Celkovo MSP dosiahlo medián likvidity II. stupňa 1,21 čo je nárast o 0,14 p. b. s predchádzajúcim rokom.

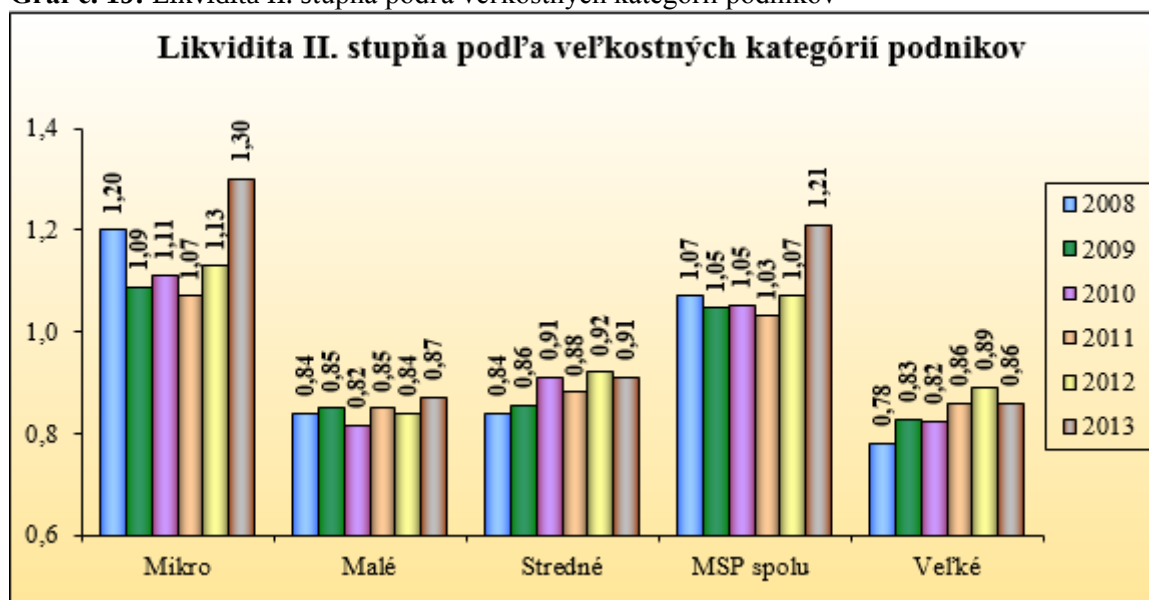
Z celkového rozdelenia MSP podľa hraničnej hodnoty likvidity II. stupňa vyplýva, že 43,8 % MSP dosahuje likviditu II. stupňa pod odporúčanú hodnotu 1 svedčiacu o problémoch v oblasti uhrádzania krátkodobých záväzkov

Tabuľka č. 21: Likvidita II. stupňa podľa veľkostných kategórií podnikov

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Mikro	1,20	1,09	1,11	1,07	1,13	1,30	↑ 0,17
Malé	0,84	0,85	0,82	0,85	0,84	0,87	↑ 0,03
Stredné	0,84	0,86	0,91	0,88	0,92	0,91	↓ -0,01
MSP spolu	1,07	1,05	1,05	1,03	1,07	1,21	↑ 0,14
Veľké	0,78	0,83	0,82	0,86	0,89	0,86	↓ -0,03

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 19: Likvidita II. stupňa podľa veľkostných kategórií podnikov

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

⁴ Zdroj: Jozef Chajdiak: Pomerové ukazovatele ekonomiky firmy, 2010

7.2 Likvidita II. stupňa podľa jednotlivých odvetví

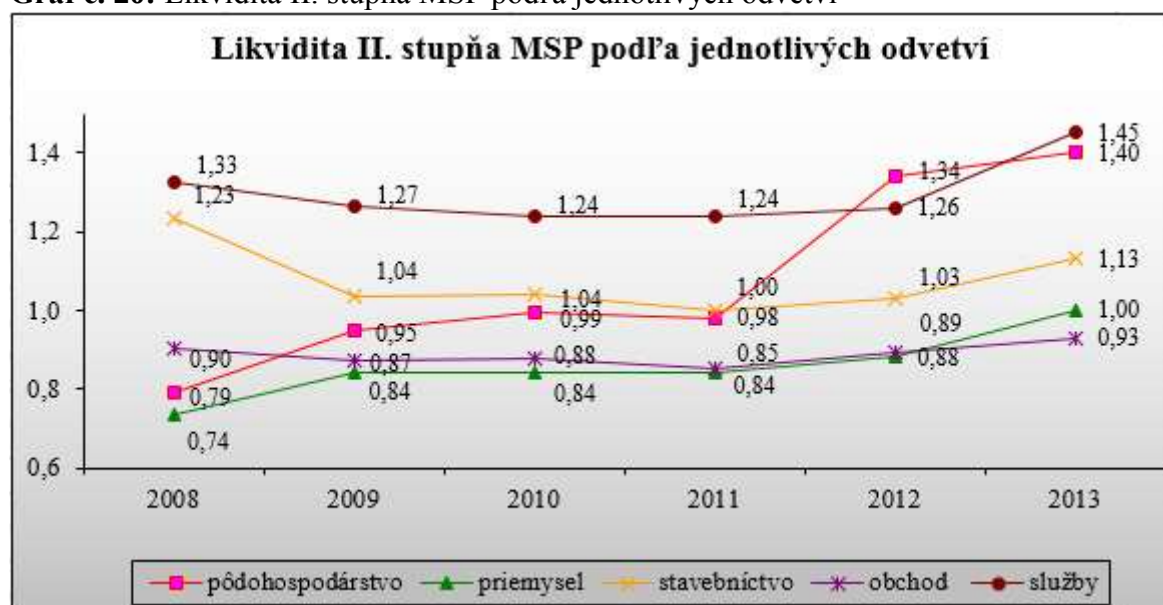
Vývoj likvidity II. stupňa MSP v rámci odvetvového členenia je charakterizovaný pomerne výrazným zlepšením schopnosti uhrádzať krátkodobé záväzky v odvetví priemyslu (nárast o 0,12 bodu), služieb (nárast o 0,19 bodu) a stavebníctva (o 0,10 bodu). V oblasti pôdohospodárstva a obchodu prišlo taktiež k zlepšeniu schopnosti uhrádzať krátkodobé záväzky, ale nie tak výrazne ako v ostatných odvetviach.

Tabuľka č. 22: Likvidita II. stupňa MSP podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Pôdohospodárstvo	0,79	0,95	0,99	0,98	1,34	1,40	↑ 0,06
Priemysel	0,74	0,84	0,84	0,84	0,88	1,00	↑ 0,12
Stavebníctvo	1,23	1,04	1,04	1,00	1,03	1,13	↑ 0,10
Obchod	0,90	0,87	0,88	0,85	0,89	0,93	↑ 0,04
Služby	1,33	1,27	1,24	1,24	1,26	1,45	↑ 0,19

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 20: Likvidita II. stupňa MSP podľa jednotlivých odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

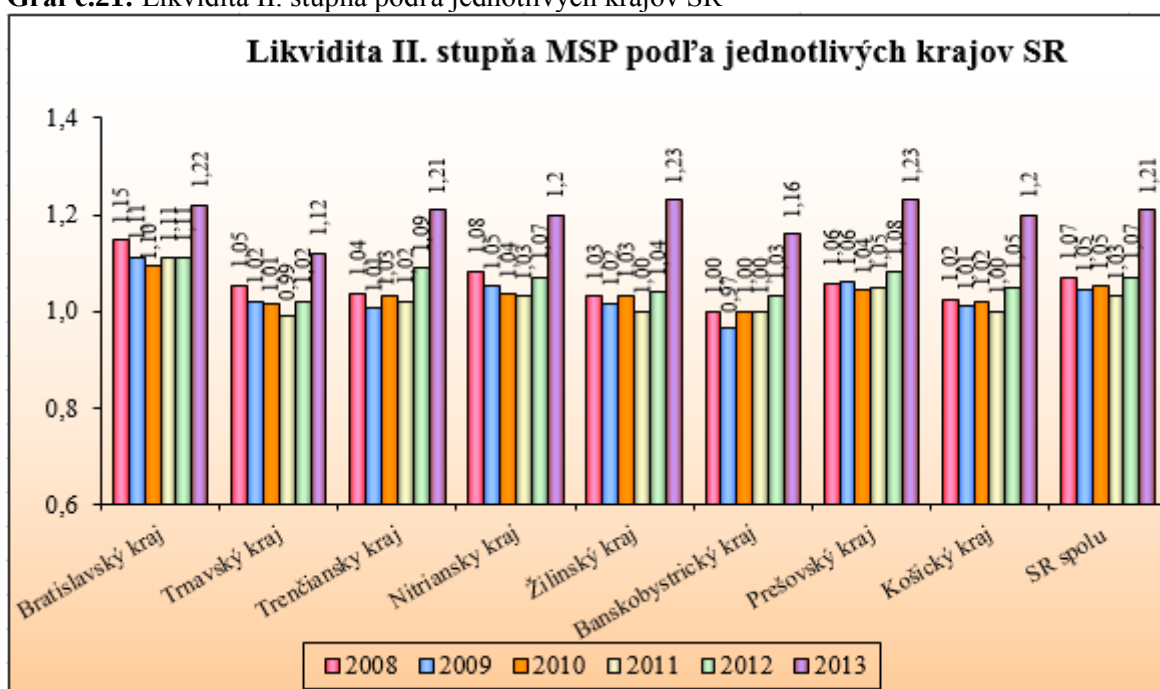
7.3 Likvidita II. stupňa podľa jednotlivých krajov SR

Vo všetkých regiónoch SR sa likvidita II. stupňa zvyšovala. Medián likvidity II. stupňa je najvyšší v Prešovskom a Žilinskom kraji (1,23) a naopak najnižšiu úroveň dosahuje v Trnavskom kraji (1,12).

Tabuľka č. 23: Likvidita II. stupňa podľa jednotlivých krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Bratislavský kraj	1,15	1,11	1,10	1,11	1,11	1,22	↑ 0,11
Trnavský kraj	1,05	1,02	1,01	0,99	1,02	1,12	↑ 0,10
Trenčiansky kraj	1,04	1,01	1,03	1,02	1,09	1,21	↑ 0,12
Nitriansky kraj	1,08	1,05	1,04	1,03	1,07	1,20	↑ 0,13
Žilinský kraj	1,03	1,02	1,03	1,00	1,04	1,23	↑ 0,19
Banskobystrický kraj	1,00	0,97	1,00	1,00	1,03	1,16	↑ 0,13
Prešovský kraj	1,06	1,06	1,04	1,05	1,08	1,23	↑ 0,15
Košický kraj	1,02	1,01	1,02	1,00	1,05	1,20	↑ 0,15

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č.21: Likvidita II. stupňa podľa jednotlivých krajov SR

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

8 Obrat aktív

Ukazovateľ obrat aktív vyjadruje pomer tržieb k celkovým aktívam podniku. Ukazovateľ umožňuje posúdiť ako účinne podniky využívajú svoj majetok. Vypovedá o skutočnosti, koľkokrát sa celkové aktíva vrátia vo forme tržieb za rok⁵.

⁵ Zdroj: Jozef Chajdiak: Pomerové ukazovatele ekonomiky firmy, 2010

8.1 Obrat aktív podľa veľkostných kategórií podnikov

Medián obratu aktív ako finančného ukazovateľa, ktorý hodnotí účinnosť využívania majetku medziročne poklesol v rámci sektora MSP na úroveň 0,8 (o 0,08 bodu). Uvedený pokles súvisel hlavne s negatívnym vývojom v rámci kategórie mikropodnikov (pokles o 0,06 bodu). Medián obratu aktív sa v medziročnom porovnaní nezmenil iba v prípade stredných podnikov 1,7. Vo zvyšných veľkostných kategóriách došlo k poklesu.

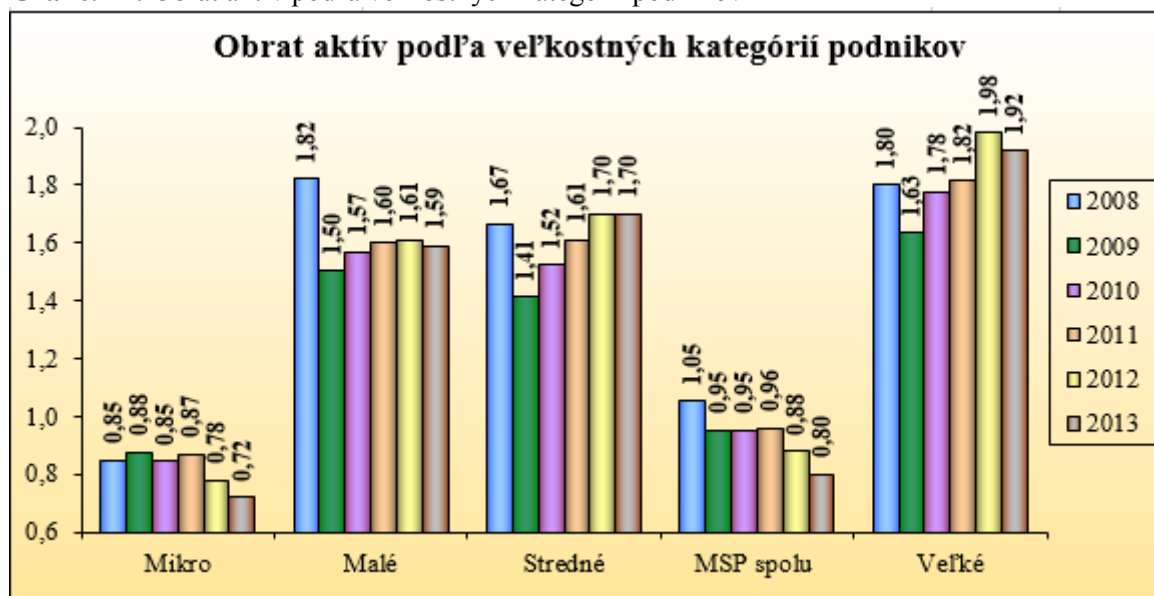
Z hľadiska veľkostných kategórií podnikov platí pravidlo, čím väčší podnik, tým je účinnejšie využívaný majetok. Najnižšia miera účinnosti využívania majetku pretrváva u mikropodnikov (0,72 bodu). Malé podniky dosiahli medián obratu aktív (1,59 bodu) a stredné podniky (1,70 bodu). Medián obratu aktív veľkých podnikov dosiahol hodnotu (1,92 bodu).

Tabuľka č. 24: Obrat aktív podľa veľkostných kategórií podnikov

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Mikro	0,85	0,88	0,85	0,87	0,78	0,72	↓ -0,06
Malé	1,82	1,50	1,57	1,60	1,61	1,59	↓ -0,02
Stredné	1,67	1,41	1,52	1,61	1,70	1,70	→ 0,00
MSP spolu	1,05	0,95	0,95	0,96	0,88	0,80	↓ -0,08
Veľké	1,80	1,63	1,78	1,82	1,98	1,92	↓ -0,06

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 22: Obrat aktív podľa veľkostných kategórií podnikov

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

8.2 Obrat aktív MSP podľa jednotlivých odvetví

V rámci odvetvovej štruktúry dosahuje medián obratu aktív MSP najnižšie hodnoty v pôdohospodárstve (0,45 bodu) a naopak najvyššie v priemysle (1,01 bodu). V medziročnom

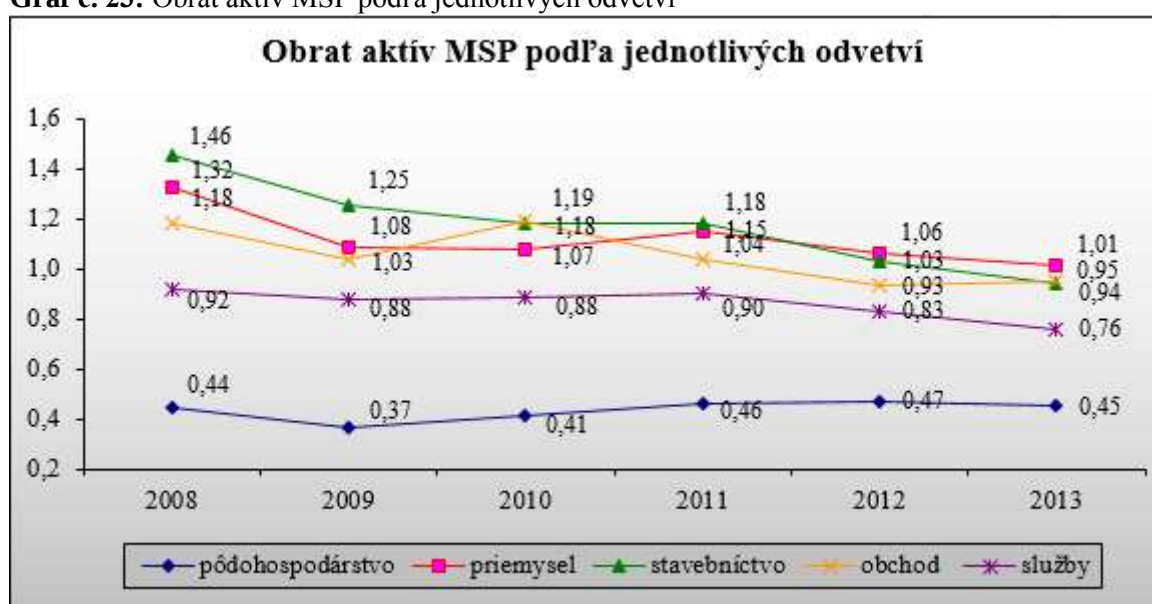
porovnaní je hodnota obratu aktív MSP nižšia vo všetkých odvetviach okrem obchodu (rast o 0,02 bodu).

Tabuľka č. 25: Obrat aktív MSP podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Pôdohospodárstvo	0,44	0,37	0,41	0,46	0,47	0,45	↓ -0,02
Priemysel	1,32	1,08	1,07	1,15	1,06	1,01	↓ -0,05
Stavebníctvo	1,46	1,25	1,18	1,18	1,03	0,94	↓ -0,09
Obchod	1,18	1,03	1,19	1,04	0,93	0,95	↑ 0,02
Služby	0,92	0,88	0,88	0,90	0,83	0,76	↓ -0,07

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 23: Obrat aktív MSP podľa jednotlivých odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

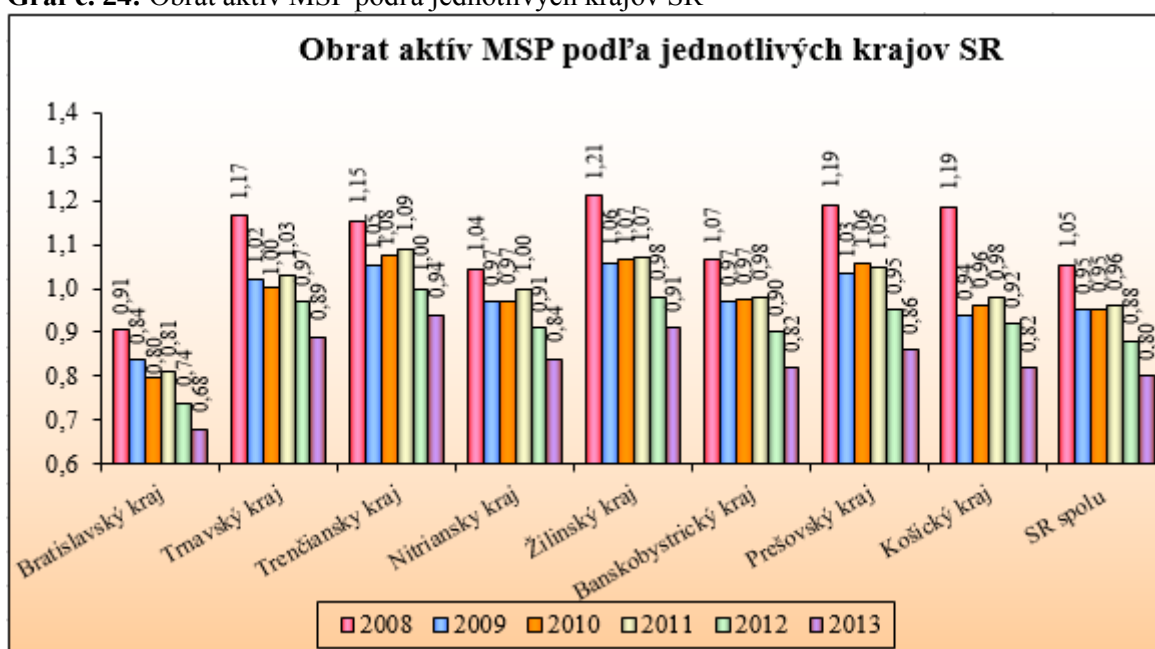
8.3 Obrat aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR

Medziročne sa znížila hodnota ukazovateľa vo všetkých krajoch SR. Najnižšia mediánová hodnota obratu aktív MSP je dosahovaná v Bratislavskom kraji (0,68 bodu) a najvyššia v Trenčianskom kraji (0,94 bodu).

Tabuľka č.26 : Obrat aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Bratislavský kraj	0,91	0,84	0,80	0,81	0,74	0,68	↓ -0,06
Trnavský kraj	1,17	1,02	1,00	1,03	0,97	0,89	↓ -0,08
Trenčiansky kraj	1,15	1,05	1,08	1,09	1,00	0,94	↓ -0,06
Nitriansky kraj	1,04	0,97	0,97	1,00	0,91	0,84	↓ -0,07
Žilinský kraj	1,21	1,06	1,07	1,07	0,98	0,91	↓ -0,07
Banskobystrický kraj	1,07	0,97	0,97	0,98	0,90	0,82	↓ -0,08
Prešovský kraj	1,19	1,03	1,06	1,05	0,95	0,86	↓ -0,09
Košický kraj	1,19	0,94	0,96	0,98	0,92	0,82	↓ -0,10

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 24: Obrat aktív MSP podľa jednotlivých krajov SR

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

9 Doba splatnosti záväzkov

Ukazovateľ doba splatnosti (úhrady) záväzkov kvantifikuje dobu trvania úhrady záväzku od momentu jeho vzniku⁶.

Variantný ukazovateľ doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku vypovedá o dobe vysporiadania krátkodobých záväzkov voči obchodným partnerom.

⁶ Zdroj: Karol Zalai a kol: Finančno-ekonomická analýza podniku, 2010

9.1 Doba splatnosti celkových záväzkov podľa veľkostných kategórií podnikov (v dňoch)

V roku 2013 došlo k poklesu doby splatnosti tak celkových záväzkov, ako aj krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP. Prostredná hodnota doby úhrady celkových záväzkov MSP sa medziročne znížila o 9,5 dňa na 128 dní a krátkodobých záväzkov z obchodného styku o 2,9 dní na 17,1 dní.

Prudký pokles doby splatnosti celkových záväzkov z obchodného styku MSP (o 9,5 dňa) bol spôsobený účinnosťou novely Obchodného zákonníka (zákon č. 513/1991 Zb.), zverejnenou v Zbierke zákonov pod číslom 9/2013 s platnosťou od 1. februára 2013, ktorá priniesla viacero podstatných zmien, medzi inými aj úpravu splatnosti peňažných záväzkov v obchodných vzťahoch v podobe maximálnej lehoty splatnosti. Pre záväzkové vzťahy medzi podnikateľmi sa zadefinovala maximálna lehota splatnosti v trvaní 60 dní.

Tabuľka č. 27: Doba splatnosti celkových záväzkov podľa veľkostných kategórií podnikov (v dňoch)

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Mikro	136,4	152,4	153,9	141,5	145,9	132,7	↓ -13,2
Malé	104,2	116,3	116,9	108,4	110,8	114,2	↑ 3,4
Stredné	87,9	101,8	95,3	88,8	89,0	86,0	↓ -3,0
MSP spolu	123,4	144,7	143,9	133,5	137,5	128,0	↓ -9,5
Veľké	78,5	79,7	77,5	74,2	67,5	68,2	↑ 0,7

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

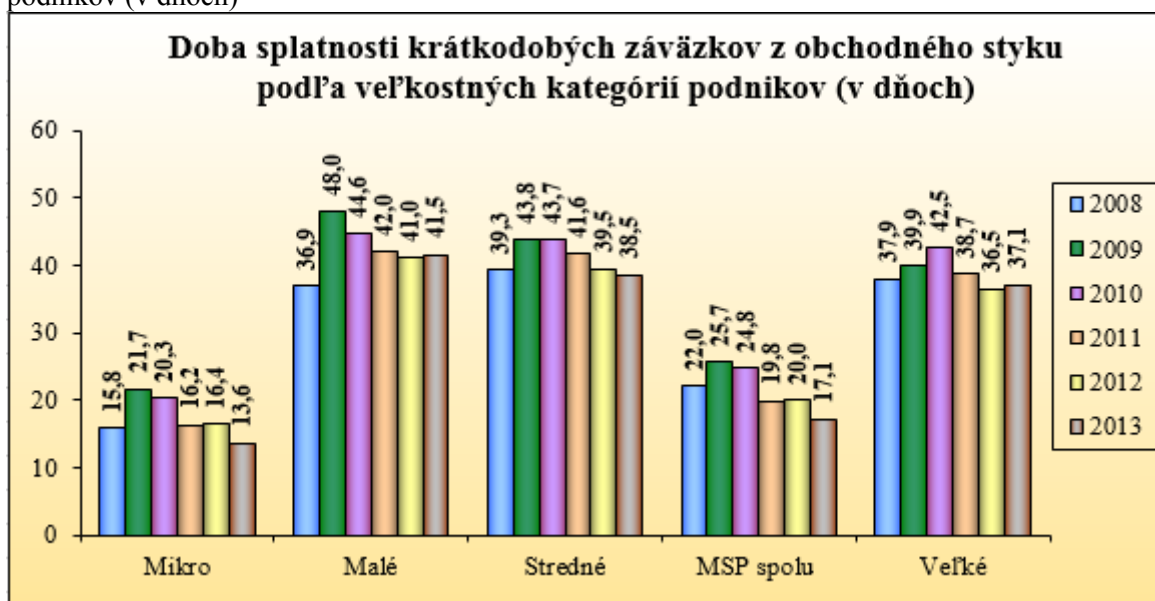
9.2 Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov (v dňoch)

Najnižšiu prostrednú hodnotu doby úhrady krátkodobých záväzkov dosahujú stále mikropodniky (13,6 dňa) a najvyššiu malé podniky (41,5 dňa). Rýchlejšie vyrovnanie záväzkov v rámci mikropodnikov napriek ich slabšej ekonomickej výkonnosti súvisí aj so skutočnosťou, že mikropodniky evidujú oproti ostatným kategóriám podnikov záväzky v podstatne nižších objemoch. Mediánová hodnota krátkodobého záväzku z obchodného styku v rámci mikropodnikov bola 842 Eur, ale v rámci malých podnikov už dosiahla úroveň 136 741 Eur.

Tabuľka č. 28: Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov (v dňoch)

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Mikro	15,8	21,7	20,3	16,2	16,4	13,6	↓ -2,8
Malé	36,9	48,0	44,6	42,0	41,0	41,5	↑ 0,5
Stredné	39,3	43,8	43,7	41,6	39,5	38,5	↓ -1,0
MSP spolu	22,0	25,7	24,8	19,8	20,0	17,1	↓ -2,9
Veľké	37,9	39,9	42,5	38,7	36,5	37,1	↑ 0,6

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 25: Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov (v dňoch)

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

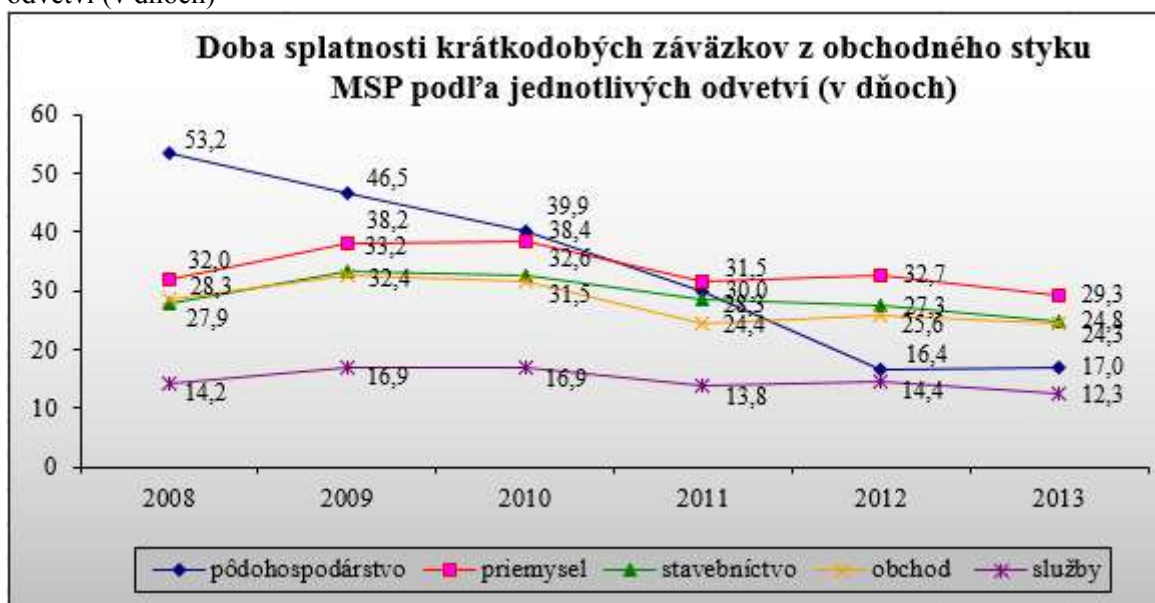
9.3 Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP podľa jednotlivých odvetví (v dňoch)

Z pohľadu odvetvovej štruktúry je vývoj daného ukazovateľa charakterizovaný skracovaním obdobia splatnosti v prípade všetkých odvetví okrem pôdohospodárstva, pri ktorom zaznamenávame rast (o 0,6 dňa). Najvýraznejšie doba splatnosti krátkodobých záväzkov poklesla v priemysle (o 3,4 dňa).

Tabuľka č. 29: Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP podľa jednotlivých odvetví (v dňoch)

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Pôdohospodárstvo	53,2	46,5	39,9	30,0	16,4	17,0	↑ 0,6
Priemysel	32,0	38,2	38,4	31,5	32,7	29,3	↓ -3,4
Stavebníctvo	27,9	33,2	32,6	28,3	27,3	24,8	↓ -2,5
Obchod	28,3	32,4	31,5	24,4	25,6	24,3	↓ -1,3
Služby	14,2	16,9	16,9	13,8	14,4	12,3	↓ -2,1

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 26: Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP podľa jednotlivých odvetví (v dňoch)**Zdroj:** Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

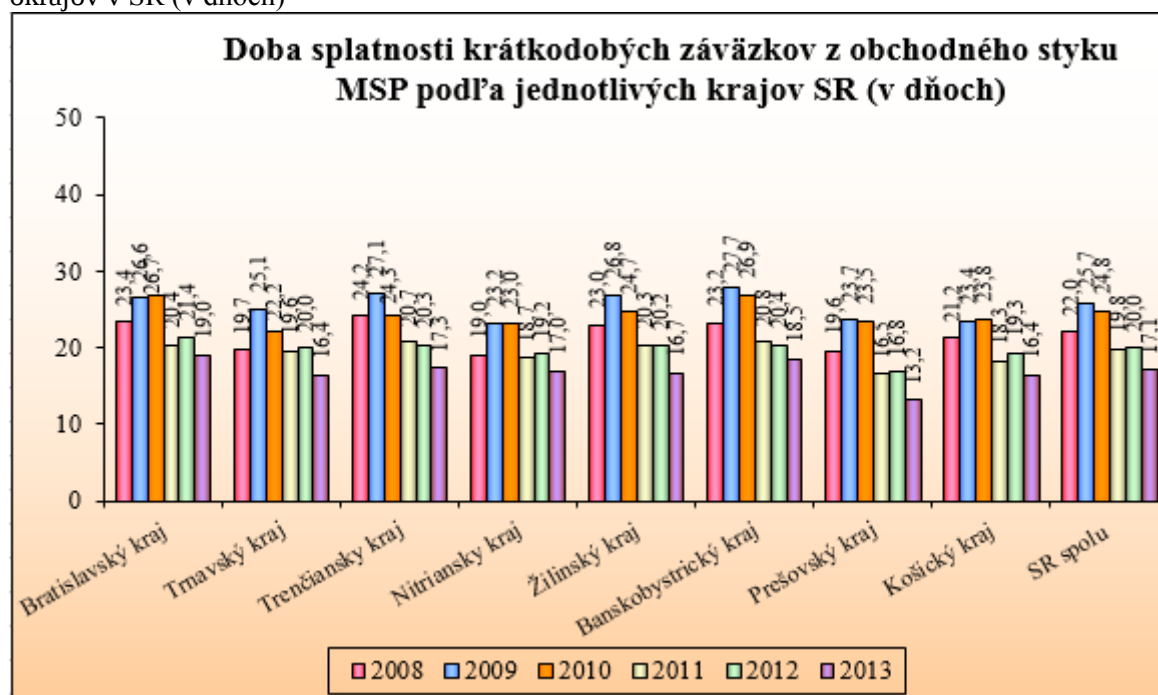
9.4 Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP podľa jednotlivých krajov v SR (v dňoch)

Z regionálneho hľadiska je mediánová hodnota doby splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP dosahovaná v intervale od 13,2 dňa v Prešovskom kraji, po 19 dňa v Bratislavskom kraji.

Tabuľka č. 30: Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP podľa jednotlivých krajov SR (v dňoch)

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Bratislavský kraj	23,4	26,6	26,7	20,4	21,4	19,0	↓ -2,4
Trnavský kraj	19,7	25,1	22,2	19,6	20,0	16,4	↓ -3,6
Trenčiansky kraj	24,2	27,1	24,3	20,7	20,3	17,3	↓ -3,0
Nitriansky kraj	19,0	23,2	23,0	18,7	19,2	17,0	↓ -2,2
Žilinský kraj	23,0	26,8	24,7	20,3	20,2	16,7	↓ -3,5
Banskobystrický kraj	23,2	27,7	26,9	20,8	20,4	18,5	↓ -1,9
Prešovský kraj	19,6	23,7	23,5	16,5	16,8	13,2	↓ -3,6
Košický kraj	21,2	23,4	23,8	18,3	19,3	16,4	↓ -2,9

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 27: Doba splatnosti krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP podľa jednotlivých krajov v SR (v dňoch)

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

10 Doba splatnosti pohľadávok

Doba splatnosti (inkasa) pohľadávok vyjadruje, koľko trvá, kým od vzniku nároku na platbu dôjde k inkasu.

Po dosadení pohľadávok z obchodného styku, ukazovateľ následne vypovedá o platobnej disciplíne odberateľov, teda koľko času uplynie od dátumu realizácie (fakturácie) po úhradu. V rámci porovnania doby splatnosti krátkodobých pohľadávok a záväzkov z obchodného styku príliš veľký rozdiel medzi oboma splatnosťami vypovedá o nekonsolidovaných hospodárskych vzťahoch medzi podnikmi. Ak je tento jav priestorový, môže spôsobovať spomalenie peňažných tokov v ekonomike⁷.

10.1 Doba splatnosti celkových pohľadávok

V roku 2013 sa mediánová hodnota doby splatnosti celkových pohľadávok MSP medziročne znížila na úroveň 46,6 dňa (o 2,9 dňa). Najlepšia platobná disciplína odberateľov je v rámci mikropodnikov (43,2 dňa) a najhoršia v rámci malých podnikov (66,0 dňa). V tejto kategórii došlo aj k najväčšiemu medziročnému nárastu (o 2,2 dňa).

⁷ Zdroj: Karol Zalai a kol: Finančno-ekonomická analýza podniku, 2010

Tabuľka č. 31: Doba splatnosti celkových pohľadávok

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Mikro	44,8	52,6	52,2	47,2	46,6	43,2	↓ -3,4
Malé	53,2	68,7	66,3	64,5	63,8	66,0	↑ 2,2
Stredné	57,6	70,3	70,0	64,2	63,8	65,1	↑ 1,3
MSP spolu	47,7	55,2	55,1	50,0	49,5	46,6	↓ -2,9
Veľké	53,4	46,5	62,0	60,6	59,2	60,8	↑ 1,6

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

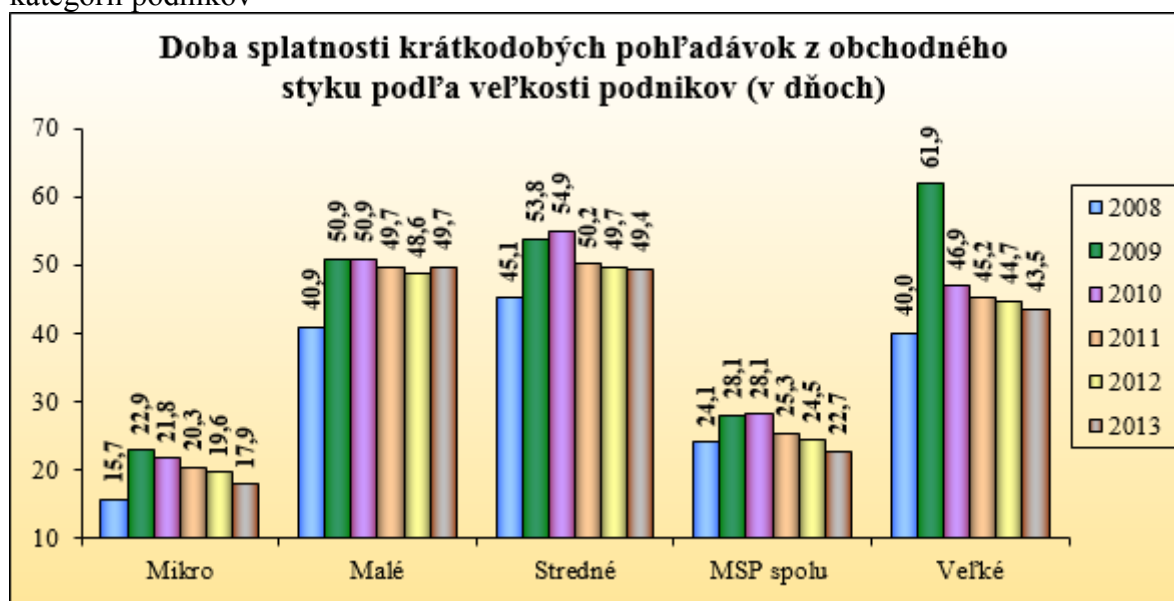
10.2 Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov

Pokles doby splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku je zaznamenaný takmer vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov, okrem malých podnikov, kde došlo k medziročnému nárastu (o 1,1 dňa). Najlepšia platobná disciplína odberateľov je v rámci mikropodnikov (medián dosiahol 17,9 dňa) a najhoršia v rámci malých podnikov (medián dosiahol 49,7 dňa).

Tabuľka č. 32: Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Mikro	15,7	22,9	21,8	20,3	19,6	17,9	↓ -1,7
Malé	40,9	50,9	50,9	49,7	48,6	49,7	↑ 1,1
Stredné	45,1	53,8	54,9	50,2	49,7	49,4	↓ -0,3
MSP spolu	24,1	28,1	28,1	25,3	24,5	22,7	↓ -1,8
Veľké	40,0	61,9	46,9	45,2	44,7	43,5	↓ -1,2

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 18: Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa veľkostných kategórií podnikov

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

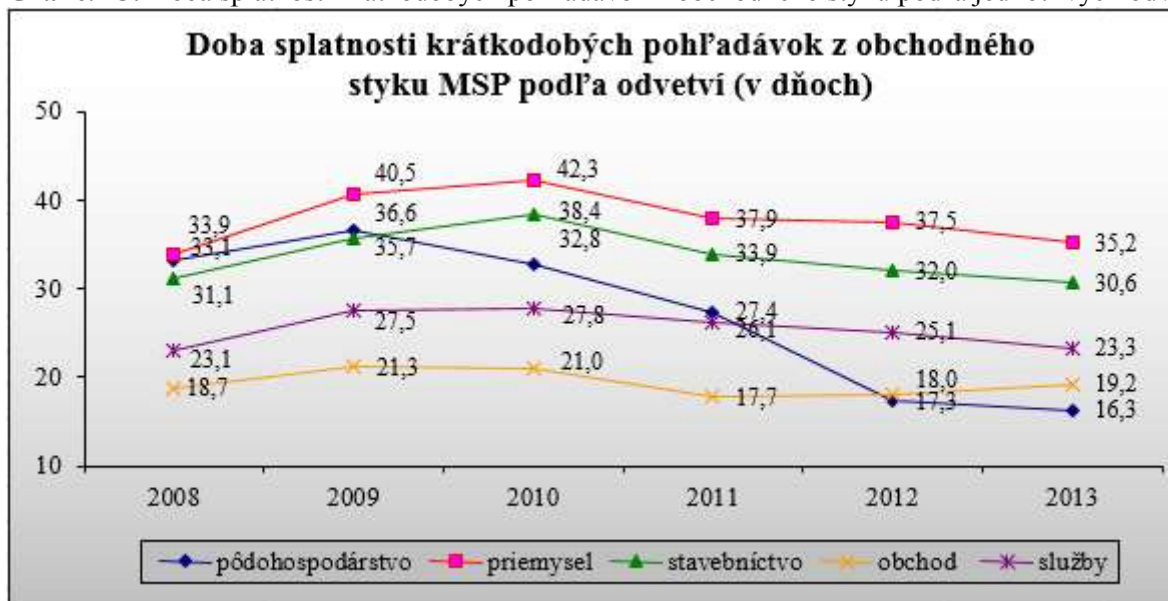
10.3 Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa jednotlivých odvetví

Vo všetkých odvetviach okrem obchodu (nárast o 1,2 dňa) sa doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku medziročne znížila, pričom najvýraznejšie v priemysle (o 2,3 dňa). Najvyššia doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku, je aj napriek najvýraznejšiemu medziročnému zníženiu stále dosahovaná v priemysle (medián dosahuje 35,2 dňa).

Tabuľka č. 33: Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Pôdohospodárstvo	33,1	36,6	32,8	27,4	17,3	16,3	↓ -1,0
Priemysel	33,9	40,5	42,3	37,9	37,5	35,2	↓ -2,3
Stavebníctvo	31,1	35,7	38,4	33,9	32,0	30,6	↓ -1,4
Obchod	18,7	21,3	21,0	17,7	18,0	19,2	↑ 1,2
Služby	23,1	27,5	27,8	26,1	25,1	23,3	↓ -1,8

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 29: Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa jednotlivých odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

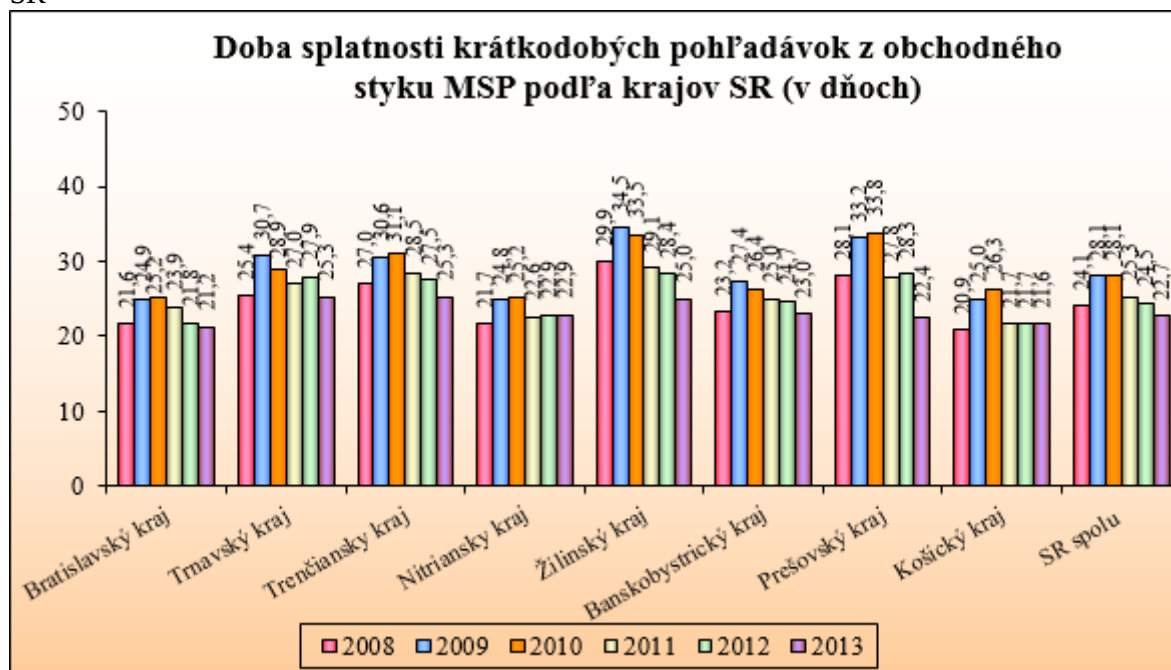
10.4 Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa jednotlivých krajov SR

Najnižšia doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku MSP bola v roku 2013 zaznamenaná v rámci Bratislavského kraja (21,2 dňa) a naopak najvyššia v Trnavskom a v Trenčianskom kraji (25,3 dňa). Najvýraznejší medzoročný pokles nastal v Prešovskom kraji (o 5,9 dňa).

Tabuľka č. 34: Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa jednotlivých krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Bratislavský kraj	21,6	24,9	25,2	23,9	21,8	21,2	↓ -0,6
Trnavský kraj	25,4	30,7	28,9	27,0	27,9	25,3	↓ -2,6
Trenčiansky kraj	27,0	30,6	31,1	28,5	27,5	25,3	↓ -2,2
Nitriansky kraj	21,7	24,8	25,2	22,6	22,9	22,9	↔ 0,0
Žilinský kraj	29,9	34,5	33,5	29,1	28,4	25,0	↓ -3,4
Banskobystrický kraj	23,2	27,4	26,4	25,0	24,7	23,0	↓ -1,7
Prešovský kraj	28,1	33,2	33,8	27,8	28,3	22,4	↓ -5,9
Košický kraj	20,9	25,0	26,3	21,7	21,7	21,6	↓ -0,1

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 30: Doba splatnosti krátkodobých pohľadávok z obchodného styku podľa jednotlivých krajov SR

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

10.5 Vývoj splatnosti krátkodobých záväzkov a pohľadávok z obchodného styku

V grafe č. 31 je znázornený vývoj mediánovej hodnoty doby splatnosti krátkodobých záväzkov a pohľadávok z obchodného styku MSP. Za optimálny vývoj sa považuje stav, keď dĺžka doby úhrady záväzkov sa výrazne neodlišuje od doby inkasa pohľadávok.

Doba splatnosti pohľadávok MSP z obchodného styku sa rovnako ako aj doba splatnosti krátkodobých záväzkov medziročne znižila. Doba splatnosti pohľadávok z OS sa v roku 2013 oproti roku 2012 znížila o 1,8 dňa, zatiaľ čo doba splatnosti krátkodobých záväzkov sa znížila výraznejšie, až o 2,9 dňa.

Graf č. 31: Vývoj splatnosti krátkodobých záväzkov a pohľadávok z obchodného styku

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

11 Finančná produktivita práce

Finančná produktivita práce predstavuje vzťah výstupu zodpovedajúci pridanej hodnote k spotrebe viazaných produktívnych zdrojov na vstupe. V podmienkach trhovej ekonomiky spotrebu viazaných produktívnych zdrojov vyjadruje aj objem osobných nákladov, ktorý bol použitý v algoritme výpočtu finančnej produktivity práce. Rozumná hodnota finančnej produktivity práce je viac ako jedna⁸.

11.1 Finančná produktivita práce podľa veľkostných kategórií podnikov

V roku 2013 bol medián finančnej produktivity práce z pohľadu veľkostných kategórií podnikov v intervale od 1,10 Eur (mikropodniky) po 1,40 Eur (veľké podniky). Hodnota finančnej produktivity práce prislúchajúca MSP (1,14 Eur) znamená, že z 1 Eur osobných nákladov sa vyprodukovalo 1,13 Eur pridanej hodnoty, čo znamená mierny nárast o 0,01 Eur oproti predchádzajúcemu roku.

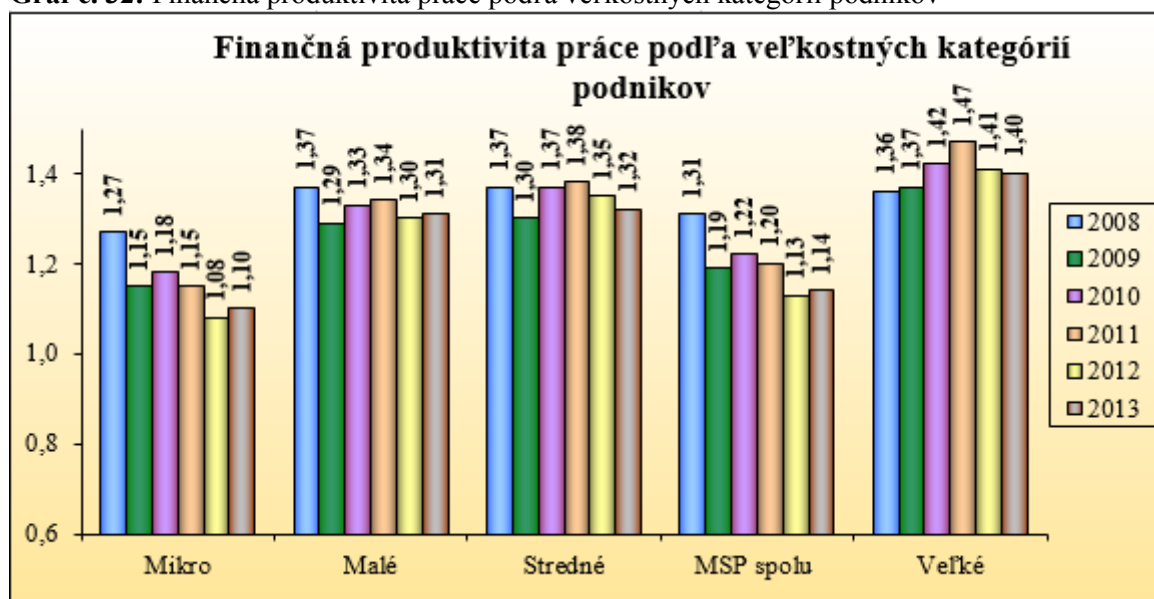
Z pohľadu medziročných zmien je zrejmý pokles v kategórii stredných podnikov (o 0,03 Eur) a v kategórii veľkých podnikov (o 0,01 Eur). Nárast sme zaznamenali v kategórii mikropodnikov (o 0,02 Eur) a malých podnikov (o 0,01 Eur).

Tabuľka č. 35: Finančná produktivita práce podľa veľkostných kategórií podnikov

Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Mikro	1,27	1,15	1,18	1,15	1,08	1,10	↑ 0,02
Malé	1,37	1,29	1,33	1,34	1,30	1,31	↑ 0,01
Stredné	1,37	1,30	1,37	1,38	1,35	1,32	↓ -0,03
MSP spolu	1,31	1,19	1,22	1,20	1,13	1,14	↑ 0,01
Veľké	1,36	1,37	1,42	1,47	1,41	1,40	↓ -0,01

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

⁸ Zdroj: Jozef Chajdiak: Pomerové ukazovatele ekonomiky firmy, 2010

Graf č. 32: Finančná produktivita práce podľa veľkostných kategórií podnikov

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

11.2 Finančná produktivita práce podľa jednotlivých odvetví

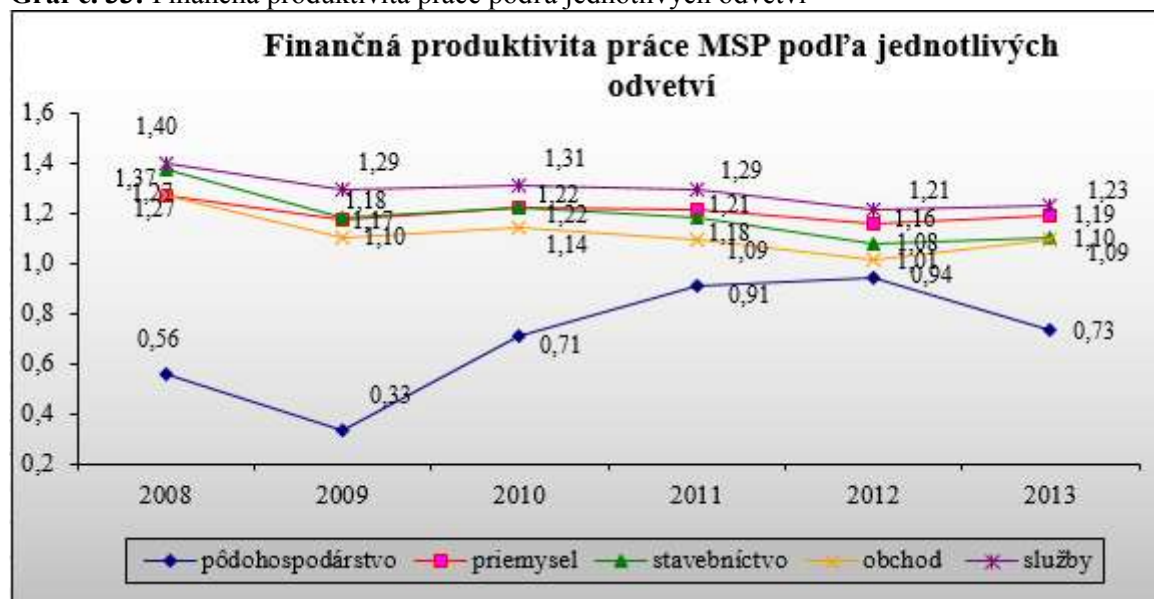
Z pohľadu odvetví bol medián finančnej produktivity práce v roku 2013 rozptýlený v intervale od 0,73 Eur (pôdohospodárstvo) po 1,23 Eur (služby).

V medziročnom porovnaní finančnej produktivity práce podľa jednotlivých odvetví je zrejmy nárast vo všetkých odvetviach okrem pôdohospodárstva, kde došlo oproti roku 2012 k poklesu až o 0,21 Eur, čo v relatívnom vyjadrení znamená až o 22,3%. V roku 2013 oproti roku 2012 najviac narástla finančná produktivita práce v obchode, a to o 0,08 Eur, čo predstavuje relatívny nárast približne o 7,9 %.

Tabuľka č. 36: Finančná produktivita práce podľa jednotlivých odvetví

Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Pôdohospodárstvo	0,56	0,33	0,71	0,91	0,94	0,73	↓ -0,21
Priemysel	1,27	1,17	1,22	1,21	1,16	1,19	↑ 0,03
Stavebníctvo	1,37	1,18	1,22	1,18	1,08	1,10	↑ 0,02
Obchod	1,27	1,10	1,14	1,09	1,01	1,09	↑ 0,08
Služby	1,40	1,29	1,31	1,29	1,21	1,23	↑ 0,02

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 33: Finančná produktivita práce podľa jednotlivých odvetví

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

11.3 Finančná produktivita práce podľa jednotlivých krajov SR

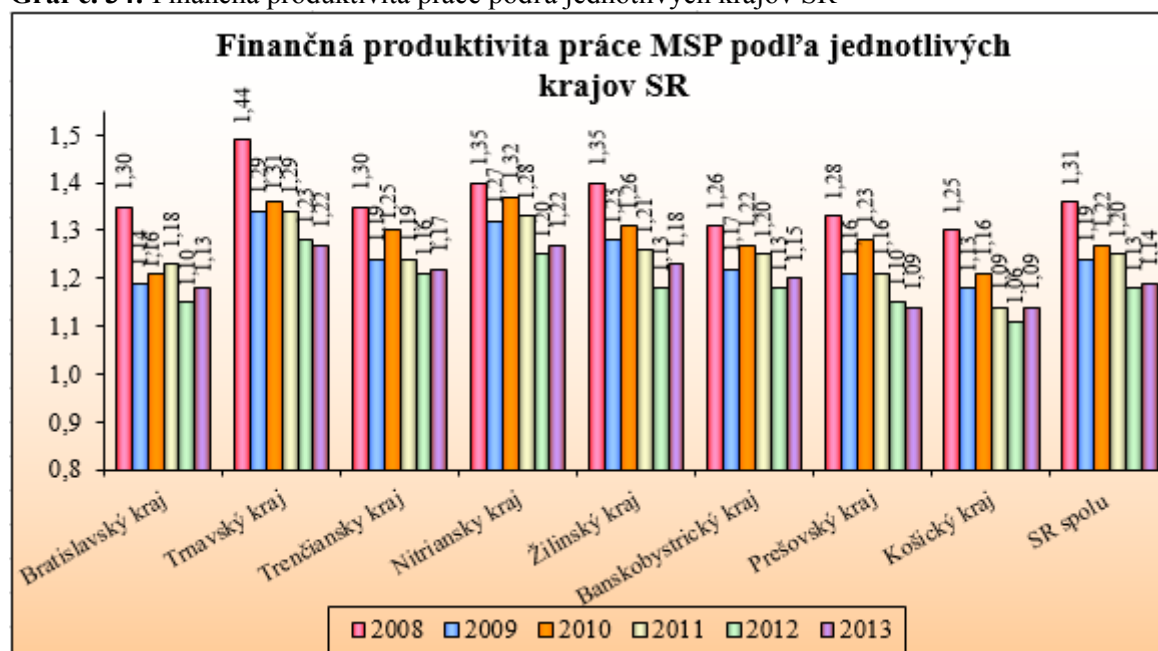
V roku 2013 sa hodnoty finančnej produktivity práce z regionálneho hľadiska pohybovali v intervale od 1,09 Eur (Prešovský a Košický kraj) po 1,22 Eur (Trnavský a Nitriansky kraj).

K medziročnému poklesu hodnôt došlo v Prešovskom a Trnavskom kraji (o 0,01 Eur). Vo všetkých ostatných krajoch došlo oproti roku 2012 k zvýšeniu finančnej produktivity práce. Najvýraznejší nárast sme zaznamenali v Žilinskom kraji (o 0,05 Eur).

Tabuľka č. 37: Finančná produktivita práce podľa jednotlivých krajov SR

Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012
Bratislavský kraj	1,30	1,14	1,16	1,18	1,10	1,13	↑ 0,03
Trnavský kraj	1,44	1,29	1,31	1,29	1,23	1,22	↓ -0,01
Trenčiansky kraj	1,30	1,19	1,25	1,19	1,16	1,17	↑ 0,01
Nitriansky kraj	1,35	1,27	1,32	1,28	1,20	1,22	↑ 0,02
Žilinský kraj	1,35	1,23	1,26	1,21	1,13	1,18	↑ 0,05
Banskobystrický kraj	1,26	1,17	1,22	1,20	1,13	1,15	↑ 0,02
Prešovský kraj	1,28	1,16	1,23	1,16	1,10	1,09	↓ -0,01
Košický kraj	1,25	1,13	1,16	1,09	1,06	1,09	↑ 0,03

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 34: Finančná produktivita práce podľa jednotlivých krajov SR

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

12 Altmanov index finančného zdravia

Typickým príkladom súhrnného indexu hodnotenia je Altmanov index finančného zdravia podniku. Zámerom pôvodného Altmanovho modelu bolo zistiť, ako by bolo možné odlíšiť bankrotujúce firmy od tých, u ktorých je pravdepodobnosť bankrotu minimálna. Altman použil k prognózovaniu podnikateľského rizika diskriminačnú metódu, čo je priama štatistická metóda spočívajúca v triedení pozorovaných objektov do dvoch alebo viacerých definovaných skupín podľa určitých charakteristík. Na základe tejto metódy určil váhu jednotlivých pomerových ukazovateľov, ktoré sú zahrnuté ako premenné daného modelu. Je možné povedať, že rovnako ako sa mení ekonomická situácia v jednotlivých firmách a krajinách, musel sa i tento model v priebehu svojej existencie prispôbovať⁹.

Pôvodný Altmanov model bol určený pre zaradenie podnikov, ktoré patria do skupiny podnikov verejne obchodovateľných na burze. Vychádza z prepočtu globálnych indexov, respektíve indexov celkového hodnotenia. Je stanovený ako súčet hodnôt piatich bežných pomerových ukazovateľov, ktorým je priradená rôzna váha, pričom najväčšiu váhu má rentabilita celkového kapitálu. V našom prípade bol použitý revidovaný model (Z-skóre predstavuje Altmanov index finančného zdravia), pretože nepredpokladá znalosť trhovej hodnoty a považuje hodnoty z účtovných výkazov za dostatočné:

$$Z \text{ (Z-skóre)}^{10} = 0,717 \cdot X_1 + 0,847 \cdot X_2 + 3,107 \cdot X_3 + 0,420 \cdot X_4 + 0,998 \cdot X_5$$

kde X_1 čistý pracovný kapitál / celkový kapitál (celkový majetok)
 X_2 nerozdelený zisk / celkový kapitál (celkový majetok)

⁹ Ing. Petra Růčková PhD., Finanční analýzy – metody, ukazovatele, využití v praxi, 2011

¹⁰ Edward I. Altman, Max L. Heine, Predicting Financial Distress of Companies: Revisiting the Z-Score and ZETA® Models, 2010

- X₃** EBIT / celkový kapitál (celkový majetok)
X₄ základné imanie / celkové záväzky
X₅ tržby / celkový kapitál (celkový majetok)

Tabuľka č. 38: Pásma Altmanovho indexu finančného zdravia

Intervaly pásiem	Pásmo finančnej situácie
Z-skóre < 1,2	pásmo zlej finančnej situácie
1,2 ≤ Z-skóre ≤ 2,9	pásmo sivej zóny
Z-skóre > 2,9	pásmo dobrej finančnej situácie

V tabuľke č. 38 sú popísané medziročné zmeny štruktúry zaradenia podnikov v jednotlivých pásmach Altmanovho modelu, ktoré sú vyjadrené v percentuálnych bodoch.

12.1 Štruktúra zaradenia podnikov podľa veľkostných kategórií v pásmach Altmanovho modelu

Rok 2013 sa oproti roku 2012 prejavoval identickým trendom vývoja podielu všetkých veľkostných kategórií podnikov v pásmach Altmanovho modelu. Znamená to, že vo všetkých veľkostných kategóriách nastal pokles podielu podnikov v zlej finančnej situácii a ich presunu do pásma sivej zóny resp. dobrej finančnej situácie. K najvýraznejšiemu poklesu podielu podnikov v zlej finančnej situácii došlo v kategórii mikropodnikov (pokles o 3,1 p. b.).

Podiel podnikov v dobrej finančnej situácii v roku 2013 oproti roku 2012 klesal takmer vo všetkých veľkostných kategóriách, okrem mikropodnikov, kde sme zaznamenali medziročný nárast o 1,2 p. b. Najmarkantnejší medziročný pokles podielu MSP v dobrej finančnej situácii nastal v kategórii malých podnikov (pokles o 3,3, p. b.). Ešte výraznejší pokles sme však zaznamenali v kategórii veľkých podnikov (pokles o 5,2 p. b.).

V pásme sivej zóny došlo medziročne k nárastu podielu všetkých veľkostných kategórií podnikov.

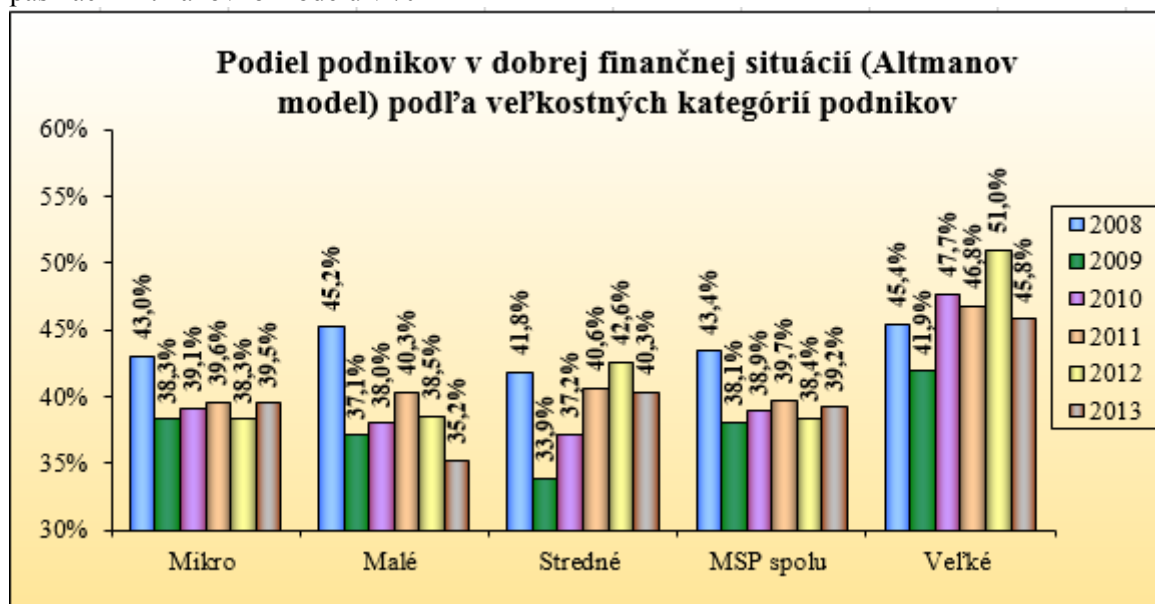
Tendencie zaradenia jednotlivých veľkostných kategórií podnikov v pásme sivej zóny boli inverzné vývoju v pásme zlej finančnej situácie. Rovnaké tendencie sme zaznamenali aj v pásme dobrej finančnej situácie, s výnimkou kategórie mikropodnikov (medziročný nárast o 1,2 p. b.). Znamená to, že v roku 2013 oproti roku 2012 dochádza v rámci MSP k presunu podielu podnikov z pásma zlej ale aj dobrej finančnej situácie do sivej zóny takmer vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov.

Tabuľka č. 39: Štruktúra zaradenia podnikov podľa veľkostných kategórií v pásmach Altmanovho modelu

Charakter finančnej situácie	Dobrá finančná situácia						
Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Mikro	43,0%	38,3%	39,1%	39,6%	38,3%	39,5%	↑ 1,2
Malé	45,2%	37,1%	38,0%	40,3%	38,5%	35,2%	↓ -3,3
Stredné	41,8%	33,9%	37,2%	40,6%	42,6%	40,3%	↓ -2,3
MSP spolu	43,4%	38,1%	38,9%	39,7%	38,4%	39,2%	↑ 0,8
Veľké	45,4%	41,9%	47,7%	46,8%	51,0%	45,8%	↓ -5,2
Charakter finančnej situácie	Sivá zóna						
Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Mikro	19,3%	20,8%	19,8%	19,7%	20,3%	22,3%	↑ 2,0
Malé	29,7%	31,0%	32,5%	32,1%	33,3%	37,3%	↑ 4,0
Stredné	40,8%	42,0%	41,6%	41,4%	38,6%	43,5%	↑ 4,9
MSP spolu	21,9%	22,2%	21,8%	21,3%	21,8%	23,9%	↑ 2,1
Veľké	42,0%	39,6%	38,9%	40,7%	36,0%	43,2%	↑ 7,2
Charakter finančnej situácie	Zlá finančná situácia						
Veľkostná kategória podnikov	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Mikro	37,7%	40,9%	41,1%	40,6%	41,4%	38,3%	↓ -3,1
Malé	25,0%	32,0%	29,5%	27,5%	28,2%	27,4%	↓ -0,8
Stredné	17,4%	24,1%	21,2%	18,0%	18,8%	16,2%	↓ -2,6
MSP spolu	34,7%	39,7%	39,3%	39,0%	39,7%	36,9%	↓ -2,8
Veľké	12,6%	18,6%	13,4%	12,5%	12,9%	11,0%	↓ -1,9

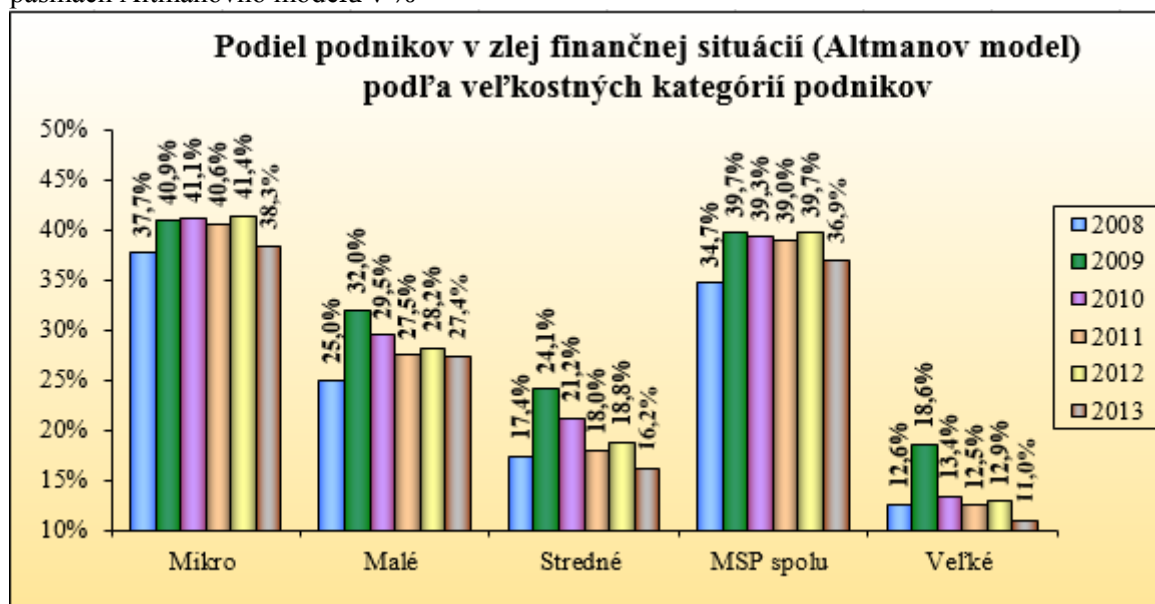
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 35: Štruktúra zaradenia podnikov v dobrej finančnej situácii podľa veľkostných kategórií v pásmach Altmanovho modelu v %

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 36: Štruktúra zaradenia podnikov v zlej finančnej situácii podľa veľkostných kategórií v pásmach Altmanovho modelu v %

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

12.2 Štruktúra zaradenia podnikov podľa jednotlivých odvetví v pásmach Altmanovho modelu

Z odvetvového hľadiska bol vývoj podielu podnikov v jednotlivých pásmach Altmanovho modelu obdobný ako z hľadiska veľkostných kategórií. Znamená to, že všetky odvetvia (okrem pôdohospodárstva) zaznamenali v roku 2013 oproti roku 2012 pokles podielu podnikov pásme zlej finančnej situácie, ich vývoj predstavoval rast zaradenia do pásma sivej zóny, resp. dobrej finančnej situácie.

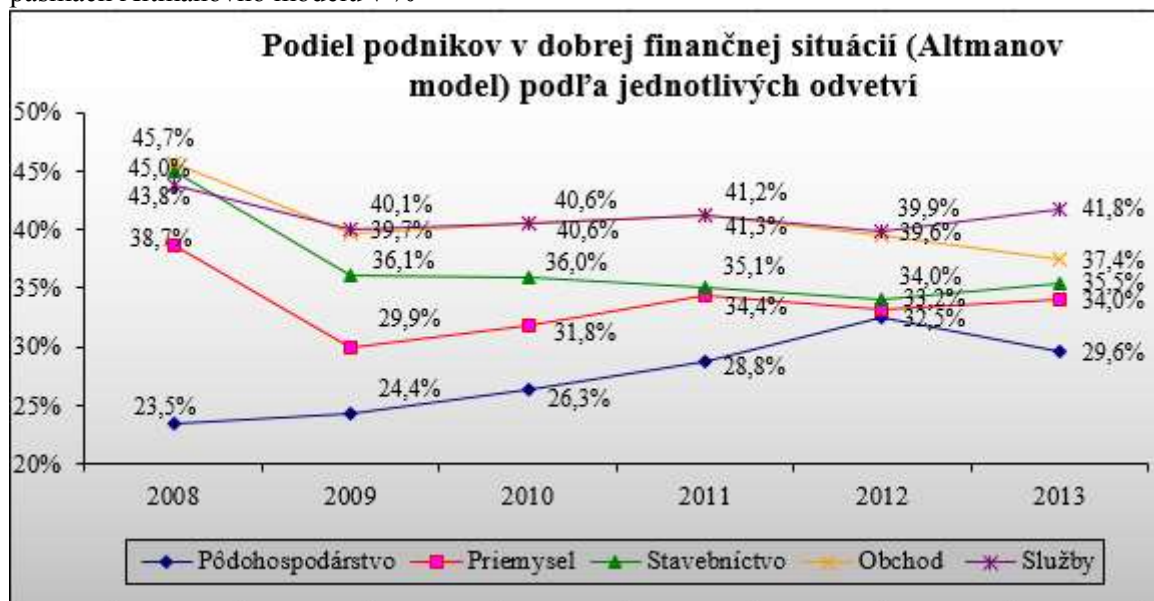
V pásme sivej zóny medziročne poklesol podiel podnikov len v odvetví pôdohospodárstva (pokles o 1,6 p. b.), zatiaľ čo v pásme dobrej finančnej situácie sme zaznamenali zníženie podielu podnikov pôsobiacich v odvetví pôdohospodárstva (pokles o 2,9 p. b.) a obchodu (pokles o 2,2 p. b.). V ostatných odvetviach došlo k medziročnému nárastu zastúpenia podnikov.

Tabuľka č. 40: Štruktúra zaradenia podnikov podľa jednotlivých odvetví v pásmach Altmanovho modelu v %

Charakter finančnej situácie	Dobrá finančná situácia						
Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Pôdohospodárstvo	23,5%	24,4%	26,3%	28,8%	32,5%	29,6%	↓ -2,9
Priemysel	38,7%	29,9%	31,8%	34,4%	33,2%	34,0%	↑ 0,8
Stavebníctvo	45,0%	36,1%	36,0%	35,1%	34,0%	35,5%	↑ 1,5
Obchod	45,7%	39,7%	40,6%	41,3%	39,6%	37,4%	↓ -2,2
Služby	43,8%	40,1%	40,6%	41,2%	39,9%	41,8%	↑ 1,9
Charakter finančnej situácie	Sivá zóna						
Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Pôdohospodárstvo	33,4%	26,0%	28,2%	28,9%	28,2%	26,6%	↓ -1,6
Priemysel	30,1%	30,0%	30,0%	28,3%	28,9%	31,3%	↑ 2,4
Stavebníctvo	25,4%	27,4%	26,1%	26,2%	25,1%	25,8%	↑ 0,7
Obchod	20,3%	21,3%	20,7%	20,1%	20,7%	24,3%	↑ 3,6
Služby	20,3%	20,3%	19,9%	19,6%	20,4%	22,1%	↑ 1,7
Charakter finančnej situácie	Zlá finančná situácia						
Odvetvie (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Pôdohospodárstvo	43,1%	49,6%	45,5%	42,3%	39,3%	43,8%	↑ 4,5
Priemysel	31,2%	40,1%	38,1%	37,3%	37,9%	34,7%	↓ -3,2
Stavebníctvo	29,6%	36,5%	37,9%	38,7%	41,0%	38,7%	↓ -2,3
Obchod	34,0%	39,0%	38,7%	38,6%	39,6%	38,3%	↓ -1,3
Služby	36,0%	39,7%	39,5%	39,1%	39,7%	36,1%	↓ -3,6

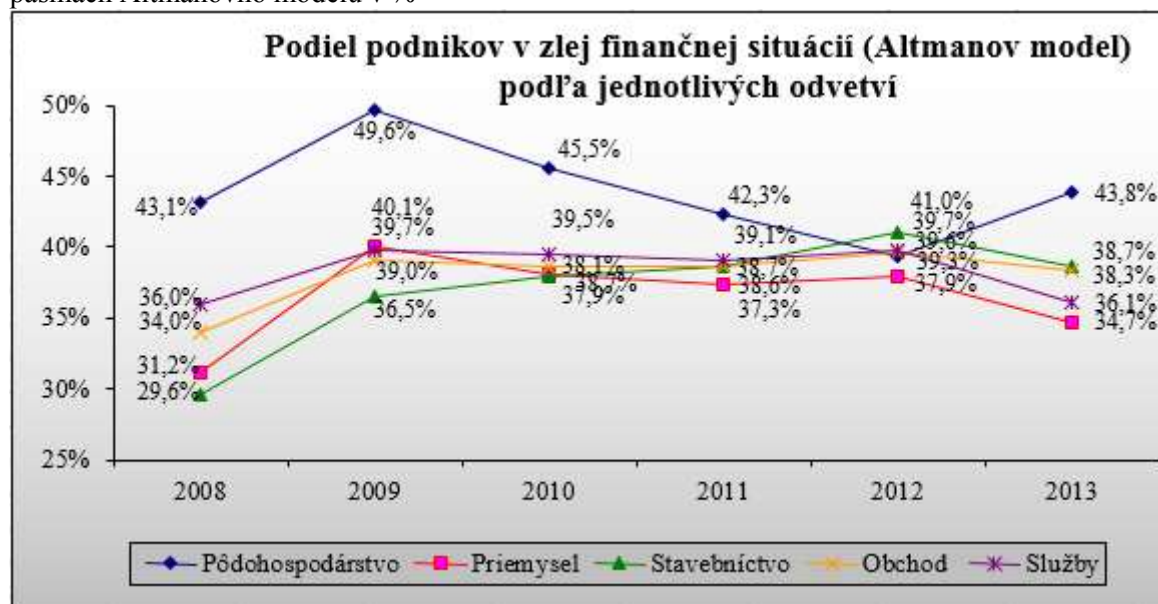
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 37: Štruktúra zaradenia podnikov v dobrej finančnej situácii podľa jednotlivých odvetví v pásmach Altmanovho modelu v %

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 38: Štruktúra zaradenia podnikov v zlej finančnej situácii podľa jednotlivých odvetví v pásmach Altmanovho modelu v %

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

12.3 Štruktúra zaradenia podnikov podľa jednotlivých krajov SR v pásmach Altmanovho modelu

Z regionálneho pohľadu bola situácia zaradenia podnikov do jednotlivých pásiem taktiež obdobná ako v predošlých prípadoch. Podiel podnikov v pásme zlej finančnej situácie mal medziročne klesajúci trend vo všetkých krajoch SR. Presne opačný trend vývoja sme zaznamenali v pásme sivej zóny. V pásme dobrej finančnej situácie došlo k medziročnému rastu zastúpenia podnikov takmer vo všetkých krajoch, s výnimkou Trenčianskeho kraja, kde

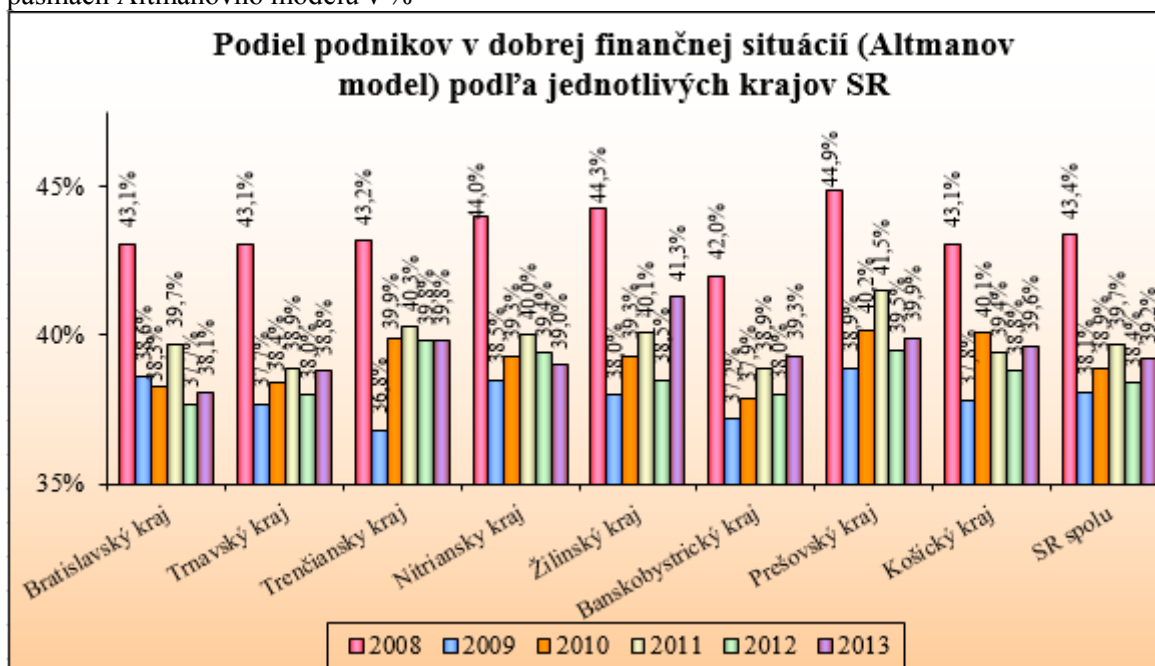
sme nezaznamenali žiadnu medziročnú zmenu a Nitrianskeho kraja, kde došlo k zníženiu podielu podnikov v dobrej finančnej situácii (pokles o 0,4 p. b.).

Tabuľka č. 41: Štruktúra zaradenia podnikov podľa jednotlivých krajov SR v pásmach Altmanovho modelu

Charakter finančnej situácie	Dobrá finančná situácia						
Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Bratislavský kraj	43,1%	38,6%	38,3%	39,7%	37,7%	38,1%	↑ 0,4
Trnavský kraj	43,1%	37,7%	38,4%	38,9%	38,0%	38,8%	↑ 0,8
Trenčiansky kraj	43,2%	36,8%	39,9%	40,3%	39,8%	39,8%	→ 0,0
Nitriansky kraj	44,0%	38,5%	39,3%	40,0%	39,4%	39,0%	↓ -0,4
Žilinský kraj	44,3%	38,0%	39,3%	40,1%	38,5%	41,3%	↑ 2,8
Banskobystrický kraj	42,0%	37,2%	37,9%	38,9%	38,0%	39,3%	↑ 1,3
Prešovský kraj	44,9%	38,9%	40,2%	41,5%	39,5%	39,9%	↑ 0,4
Košický kraj	43,1%	37,8%	40,1%	39,4%	38,8%	39,6%	↑ 0,8
Charakter finančnej situácie	Sivá zóna						
Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Bratislavský kraj	19,8%	19,9%	19,7%	19,3%	19,9%	21,8%	↑ 1,9
Trnavský kraj	24,1%	24,2%	23,2%	22,7%	23,5%	24,8%	↑ 1,3
Trenčiansky kraj	24,4%	24,9%	23,4%	23,1%	23,2%	25,9%	↑ 2,7
Nitriansky kraj	22,6%	23,2%	23,1%	22,7%	22,7%	26,0%	↑ 3,3
Žilinský kraj	22,9%	23,9%	23,1%	22,2%	22,8%	24,2%	↑ 1,4
Banskobystrický kraj	23,5%	23,2%	23,6%	22,3%	22,9%	24,7%	↑ 1,8
Prešovský kraj	23,4%	23,8%	23,4%	21,8%	23,3%	25,2%	↑ 1,9
Košický kraj	21,9%	21,6%	21,1%	21,5%	22,2%	24,1%	↑ 1,9
Charakter finančnej situácie	Zlá finančná situácia						
Kraj SR (MSP spolu)	2008	2009	2010	2011	2012	2013	rozdiel rokov 2013 a 2012 v p. b.
Bratislavský kraj	37,1%	41,5%	42,0%	41,0%	42,4%	40,1%	↓ -2,3
Trnavský kraj	32,9%	38,2%	38,4%	38,4%	38,5%	36,4%	↓ -2,1
Trenčiansky kraj	32,4%	38,3%	36,7%	36,6%	36,9%	34,4%	↓ -2,5
Nitriansky kraj	33,3%	38,3%	37,7%	37,4%	37,9%	34,9%	↓ -3,0
Žilinský kraj	32,7%	38,1%	37,6%	37,7%	38,8%	34,5%	↓ -4,3
Banskobystrický kraj	34,5%	39,6%	38,5%	38,8%	39,1%	35,9%	↓ -3,2
Prešovský kraj	31,7%	37,2%	36,5%	36,7%	37,1%	34,9%	↓ -2,2
Košický kraj	35,0%	40,7%	38,9%	39,1%	39,0%	36,3%	↓ -2,7

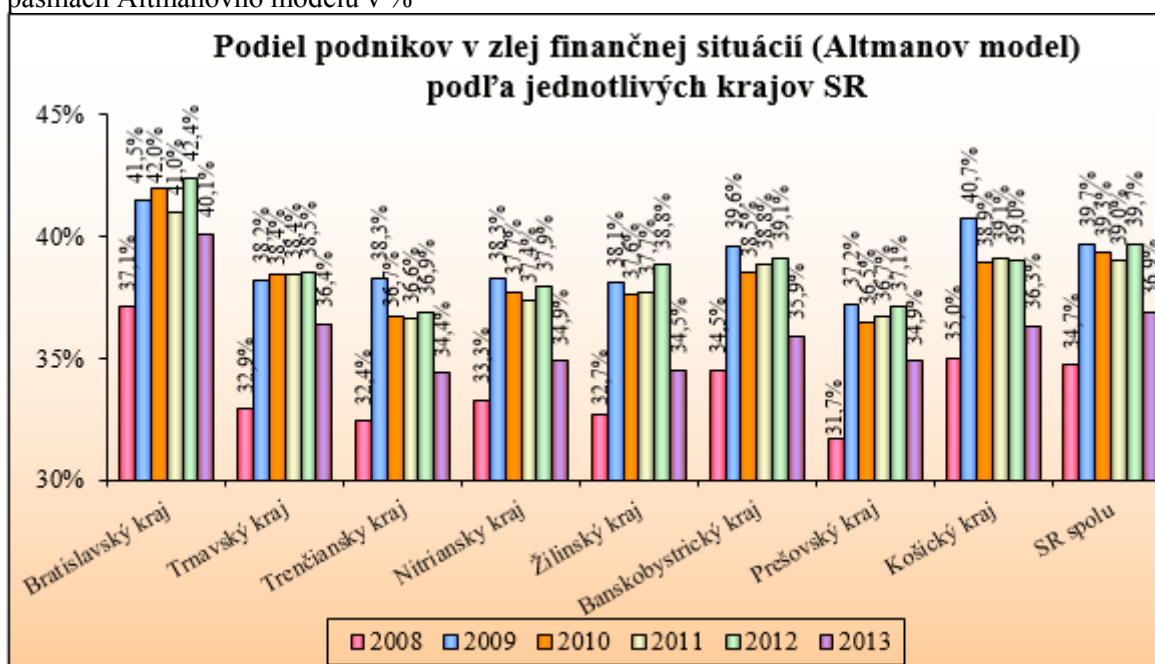
Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 39: Štruktúra zaradenia podnikov v dobrej finančnej situácii podľa jednotlivých krajov SR v pásmach Altmanovho modelu v %

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Graf č. 40: Štruktúra zaradenia podnikov v zlej finančnej situácii podľa jednotlivých krajov SR v pásmach Altmanovho modelu v %

Zdroj: Finančné výkazy podnikateľských subjektov, spracované SBA

Záver

Spracované výsledky finančných ukazovateľov poukazujú na pozitívny vývoj v sektore MSP najmä v oblasti ekonomickej efektívnosti a zhodnocovania majetku. Zlepšenie nastalo v oblasti uhrádzania krátkodobých záväzkov pohotovostnými prostriedkami a peniazmi viazanými v krátkodobých pohľadávkach, v splatnosti celkových a krátkodobých pohľadávok a poklesla aj celková zadlženosť aktív. Nepriaznivý vývoj zaznamenávame len v oblasti zhodnocovania celkových aktív a účinnosti využívania majetku.

Pozitívny vývoj v sektore MSP potvrdzujú aj výsledky súhrnného indexu hodnotenia finančného zdravia podniku- Altmanov index. Podniky všetkých veľkostných kategórií sa z hľadiska finančnej situácie v roku 2013 oproti roku 2012 presunuli z pásma zlej finančnej situácie do pásma sivej zóny, resp. dobrej finančnej situácie, čo je pozitívnym trendom vývoja. Najvýraznejšie sa zvýšilo zastúpenie podnikov v pásme sivej zóny. Pokles podielu podnikov nastal v pásme dobrej finančnej situácie, najmä z pohľadu veľkostných kategórií a odvetví. Podiel podnikov v pásme zlej finančnej situácie sa z regionálneho hľadiska znížil vo všetkých krajoch, z odvetvového bolo výnimkou iba odvetvie pôdohospodárstva, ktorý zaznamenal nárast.

Podiel malých a stredných podnikov s kladným hospodárskym výsledkom medziročne vzrástol na 57,4 % (rast o 1,3 p. b.). V rámci jednotlivých veľkostných kategórií MSP dosiahlo kladný hospodársky výsledok viac ako polovica mikropodnikov (56,1 %), viac ako dve tretiny malých podnikov (69,3 %) a viac ako tri štvrtiny stredných podnikov (76,4 %).

Rentabilita tržieb MSP medziročne mierne vrástla na 1,34 % (rast o 0,09 p. b.) a rentabilita aktív MSP sa nemenila a zostala na úrovni 0,00 %. Najnižšia hodnota mediánu rentability tržieb je naďalej dosahovaná v kategórii mikropodnikov (0,8 %), podstatne vyššia je v rámci malých (4,25 %) a stredných podnikov (5,38 %).

Medián celkovej zadlženosti aktív MSP v roku 2013 výrazne poklesol na hodnotu 60,5 % (pokles o 5,2 p. b.). Uvedený pokles miery zadlženosti aktív MSP súvisel hlavne s poklesom v kategórii mikropodnikov (o 6,0 p. b. na 57,7 %).

Na rozdiel od ukazovateľa zadlženosti aktív MSP sa miera využívania bankových úverov MSP medziročne mierne zvýšila na 16,4% (nárast o 0,1 p. b.). Podiel podnikateľských subjektov, ktoré využívajú bankové úvery sa medziročne zvýšil vo všetkých veľkostných kategóriách MSP. Dlhodobu najvyšší podiel podnikateľských subjektov s bankovými úvermi je v kategórii stredných podnikov s hodnotou 52,4 % (rast o 1,0 p. b.). 40,9 % subjektov vykazuje využívanie bankových úverov v kategórii malých podnikov (rast o 0,7 p. b.) a 13,8% v kategórii mikropodnikov (rast o 0,4 p. b.).

V roku 2013 sa medián podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch v jednotlivých veľkostných kategóriách podnikov pohyboval v intervale od 3,8 % (veľké podniky) po 6,6 % (mikropodniky). Najvyššie hodnoty podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch v kategórii mikropodnikov sú spôsobené vyššou mierou zaťaženia nákladovými úrokmi, čo do veľkej miery súvisí s vyššou rizikovosťou ich podnikania. Z medziročného porovnania je zaznamenaný pokles mediánového podielu nákladových úrokov na platených bankových úveroch vo všetkých veľkostných kategóriách podnikov (pokles v intervale od 0,2 p. b. v mikropodnikoch po 0,9 p. b. vo veľkých

podnikoch). Najvyšší pokles v roku 2013 oproti roku 2012 bol v rámci MSP zaznamenaný v kategórii stredných podnikov (pokles o 0,7 p. b).

Likvidita II. stupňa hodnotí schopnosť podnikov uhrádzať krátkodobé záväzky pohotovostnými prostriedkami a peniazmi viazanými v krátkodobých pohľadávkach. Likvidita II. stupňa dosiahla v rámci sektora MSP úroveň 1,21 (rast o 0,14 bodu). Najvyššiu hodnotu mediánu likvidity II. stupňa dosahujú mikropodniky 1,30. Malé podniky dosiahli hodnotu 0,87 a stredné podniky 0,91. Z celkového rozdelenia MSP podľa hraničnej hodnoty likvidity II. stupňa vyplýva, že 43,8 % MSP dosahuje likviditu II. stupňa pod odporúčanú hodnotu 1 svedčiacu o problémoch v oblasti uhrádzania krátkodobých záväzkov.

V roku 2013 došlo k poklesu doby splatnosti tak celkových záväzkov, ako aj krátkodobých záväzkov z obchodného styku MSP. Prostredná hodnota doby úhrady celkových záväzkov MSP sa medziročne znížila o 9,5 dňa na 128 dní a krátkodobých záväzkov z obchodného styku o 2,9 dní na 17,1 dní.

Prudký pokles doby splatnosti celkových záväzkov z obchodného styku MSP o 9,5 dňa na 128 dní bol spôsobený hlavne poklesom doby splatnosti celkových záväzkov mikropodnikov na o 13,2 dňa na 132,7 dní. V kategórii malých podnikov sa medziročne zvýšila mediánová hodnota doby splatnosti celkových záväzkov z obchodného styku o 3,4 dňa na 114,2 dní a v prípade stredných podnikov poklesla o 3 dni na 86 dní.

Najnižšiu prostrednú hodnotu doby úhrady krátkodobých záväzkov dosahujú stále mikropodniky (13,6 dňa) a najvyššiu malé podniky (41,5 dňa). Rýchlejšie vyrovnanie záväzkov v rámci mikropodnikov napriek ich slabšej ekonomickej výkonnosti súvisí aj so skutočnosťou, že mikropodniky evidujú oproti ostatným kategóriám podnikov záväzky v podstatne nižších objemoch. Mediánová hodnota krátkodobého záväzku z obchodného styku v rámci mikropodnikov bola 842 Eur, ale v rámci malých podnikov už dosiahla úroveň 136 741 Eur.

V roku 2013 sa mediánová hodnota doby splatnosti celkových pohľadávok MSP medziročne znížila na úroveň 46,6 dňa (o 2,9 dňa). Najlepšia platobná disciplína odberateľov je v rámci mikropodnikov (43,2 dňa) a najhoršia v rámci malých podnikov (66,0 dňa). V tejto kategórii došlo aj k najväčšiemu medziročnému nárastu (o 2,2 dňa).

V roku 2013 bol medián finančnej produktivity práce z pohľadu veľkostných kategórií podnikov v intervale od 1,10 Eur (mikropodniky) po 1,40 Eur (veľké podniky). Hodnota finančnej produktivity práce prislúchajúca MSP (1,14 Eur) znamená, že z 1 Eur osobných nákladov sa vyprodukovalo 1,13 Eur pridanej hodnoty, čo znamená mierny nárast (0,01 Eur) oproti predchádzajúcemu roku.

Z pohľadu odvetví je na základe dostupných dát zrejmé, že vývoj jednotlivých ukazovateľov je najhorší v stavebníctve, obchode a službách. V roku 2013 malo stavebníctvo (55,4 %) a obchod (57 %) a služby (57,6 %) najnižší podiel MSP s kladným hospodárskym výsledkom. Taktiež rentabilita aktív je v ich prípade na nule, okrem služieb, kde dosahuje hodnotu (0,01 %). Rentabilita tržieb v roku 2013 dosahuje najnižšie hodnoty v obchode (0,6 %) a stavebníctve (0,47 %).

Naopak z pohľadu hodnôt jednotlivých ukazovateľov má najlepšie výsledky pôdohospodárstvo, konkrétne v podiele ziskových firiem (63 %) a likvidite II. stupňa (1,4).

Pôdohospodárstvo v rentabilite tržieb (9, 83 %), rentabilite aktív (0,41 %) a celkovej zadlženosti aktív (45,7 %) dokonca výrazne prevyšuje hodnoty ukazovateľov všetkých ostatných odvetví.